

S P

VERSLAG XX CONGRES
DE RIJTUIGENLOODS • AMERSFOORT • 22 FEBRUARI 2014

100% SOCIAAL

VERSLAG XX SP-CONGRES

Het XX Congres opent met een film en een welkomstwoord door de nieuwe voorzitters van het Congres, Eric Smaling (Kamerlid en kandidaat voor de Europese verkiezingen) en Mariska ten Heuw (wethouder in Hengelo). In hun welkomstwoord spreken zij hun dank uit voor het goede werk van Bob Ruers en Riet de Wit, die de SP-congressen jarenlang hebben voorgezeten. Ook is er een speciaal welkom door Jan Marijnissen. Vervolgens worden de kandidatencommissie en de kandidaten voor het Europees Parlement geïntroduceerd. Ten slotte zijn er nog bloemen voor de 81-jarige Amersfoortse Joke Sickman vanwege haar onvermoeibare inzet voor het behoud van de Rijtuigenloods, waar dit Congres wordt gehouden.

Eerste termijn bespreking kandidatenlijst

Marleen van Dam (Purmerend): Binnen de afdeling waren we eigenlijk snel klaar met het bespreken van de kandidatenlijst. We waren enthousiast en dachten: 'Dat ziet er goed uit!' Dan denk je: 'Volgende punt op de agenda.' Hiermee doen we weinig recht aan de commissie die haar uiterste best heeft gedaan om een mooie kandidatenlijst samen te stellen. Daarom ga ik er hier toch wat over zeggen. We zijn erg blij dat Dennis de Jong zich weer verkiesbaar heeft gesteld. Hij heeft zich de afgelopen vier jaar echt bewezen als een goede man binnen de hectiek van de Europese Unie. Hij weet helder het woord te voeren zowel binnen als buiten de partij. Veel afdelingen hebben Dennis uitgenodigd om de ingewikkelde dilemma's die zich Europees voordoen, uit te leggen in georganiseerde themabijeenkomsten. Daarmee is Dennis wat ons betreft een toegankelijke en transparante man. Hij hield goed contact met wat wij, thuis in Nederland, van Europa vinden. Het was goed te merken dat Dennis nauw samenwerkte met de SP-Kamerleden in Den Haag. Korte lijnen hield hij hierbij. Hij is een ware teamspeler! Het team – de anderen die hij om zich heen heeft verzameld op de kandidatenlijst – is divers, met mensen die al ervaring hebben binnen de Europese Unie, maar ook met mensen die een frisse blik op het werken in Brussel met zich meebrengen. Dat lijkt ons goed. Verder was binnen onze afdeling ook speciale waardering voor Erik Meijer uit Rotterdam. Zijn inzet, inzicht en kennis werden geprezen! We vertrouwen erop dat Dennis de Jong en zijn team vandaag met een groot enthousiasme worden gekozen!

Matthias van Hunnik (Nijmegen): Partijgenoten, we hebben inmiddels een goede traditie van eenlingen in het Europese Parlement die hun mannetje staan ondanks hun numerieke achterstand. Wat dat betreft is het meer dan terecht dat Dennis de Jong de lijst weer trekt. Maar het wordt tijd dat onze eurokritische stem in Brussels wat steviger wordt en daarvoor is volgens de afdeling Nijmegen een prima lijst samengesteld. Wel hebben wij twee vragen aan de kandidatencommissie. (1) Ik weet dat we ons in het verkiezingsprogramma uitspreken voor een dubbelmandaat voor parlementariërs, maar de kans is volgens mij klein dat dit voor 22 mei geregeld is. Wat betekent dit voor de Kamerfractie en de Statenfractie van Utrecht wanneer de nummers twee en drie ook gekozen worden? Daar gaan we natuurlijk van uit. (2) Dan nog een vraag over de eerder genoemde eenmansfractie. We hebben het de vorige keer een tijdje met twee parlementariërs geprobeerd. Dat ging helaas niet goed. Hoe heeft de kandidatencommissie zich er ervan verzekerd dat dit nu niet meer gebeurt? Partijgenoten, laten we in ieder geval de komende jaren een nieuwe traditie neerzetten, de traditie van een grote, sterke SP-fractie in Brussel en Straatsburg (al hoop ik dat dat laatste niet voor lang zal zijn).

Theo Coskun (Rotterdam): Partijgenoten, voor de afdeling Rotterdam is Dennis de Jong een prima kandidaat. Hij is een actieve SP'er én een actieve Rotterdammer. Hij heeft de afgelopen jaren Brussel naar Rotterdam gehaald. Bijvoorbeeld door op te komen voor de winkeliers op de Binnenweg en de Kruiskade. Hij woont ook vlakbij het Oude Westen en is daar een graag geziene gast. Dennis was ook prominent aanwezig bij de protesten tegen het detentiecentrum op Rotterdam Airport en kwam in Brussel op voor de rechten van de statelozen en de vluchtelingen. Dennis is gedreven, deskundig en een Rotterdammer... Kortom, Dennis is drie keer goed!

Intermezzo: Rooie Reus-Prijs 2014

Tiny Kox: John, de elegante aanjager van het SP-Ouderenplatform, overleed vorige week. Hij werd 83 jaar oud. Donderdag is hij begraven. Er waren bloemen namens ons partijbestuur om onze dank duidelijk te maken. Op zijn allerlaatste verjaardag mocht ik hem nog, namens onze partij, de zilveren tomaat opspelden. En wat was hij trots! Dat moest ik jullie allemaal zeggen. Wij wensen zijn familie heel veel sterkte. We zijn John heel veel dank verschuldigd.

Partijgenoten, in en buiten onze partij hebben we veel voorbeelden van stoere socialisten, strijders tegen klein en groot maatschappelijk onrecht en voor behoud van de solidariteit. Strijders op wie we apetrots zijn. Strijders voor wie wij de Rooie Reus-Prijs hebben, ook dit jaar weer, zoals Eric al zei. Er zijn dit keer vijf kandidaten geselecteerd door een jury die bestond uit Remi Poppe, Tonnie Wouters, Lieke Smits, Hans van Hooft senior en mijzelf. Daarna konden SP-leden die dat wilden, hun stem uitbrengen op een van de geselecteerden. Het was zeker niet makkelijk om te kiezen uit kanjers die het allemaal verdienen om als Rooie Reus verder door het leven te gaan. Welke uitslag er straks ook is, alle geselecteerden verdienen het sowieso om in de bloemen gezet te worden en in ieder geval straks met een kleine Rooie Reus naar huis te gaan. Hier staan ze, de prachtige sculpturen gemaakt door de kunstenaar Ares Hoskam. De genomineerden krijgen alvast bloemen en een exemplaar van het prachtige boek 'De Rooie Reus' – je kan het straks in de winkel voor slechts een tientje kopen. Ik stel de genomineerden aan u voor.

Om te beginnen: Annemiek Kamphuis. Annemiek, fijn dat je er bent en deze kleine Rooie Reus is alvast voor jou. Partijgenoten, Annemiek is de stille kracht achter de indrukwekkende acties van de thuiszorgsters in de Achterhoek. 1.100 thuiszorgwerksters zouden daar op straat komen te staan, zo besloot de thuiszorgorganisatie Sensire in al haar stupiditeit. 'Mooi niet!', oordeelde Annemiek en dus trok ze aan de bel bij werkelijk iedereen die er toe kon doen: de vakbonden, de gemeenten, de media... Bovenal liep Annemiek mee voorop met de zorgmedewerkers om samen met hen de aangekondigde ramp af te wenden. Het leek onbegonnen werk, maar van wijken wilde Annemiek niet weten. Van demonstratie tot bezetting tot een heuse veldtocht naar Den Haag – Annemiek was van de partij en niet voor niets. Het ontslag ging van tafel, de vaste zorgmedewerkers hielden hun baan. Een prachtig voorbeeld, partijgenoten, van succesvolle strijd tegen dom en asociaal beleid! Applaus voor onze Rooie Reus-kandidaat nummer 1, Annemiek Kamphuis!

Kandidaat nummer 2 – en nu wordt hij zenuwachtig, want normaal moet hij dat regelen, maar nou regel ik dat – is Paul Peters! Paul, ik neem aan dat je ze zelf meegebracht hebt – want Paul organiseert altijd alles voor ons – maar nou heb je hem, de kleine Rooie Reus. Partijgenoten, wie kent hem niet? Paul Peters is de man met de gouden handen. Creativiteit en doorzettingskracht zijn hem eigen en met die creativiteit en doorzettingskracht organiseert hij sinds jaar en dag SP-manifestaties, demonstraties, actieconcerten, evenementen en partijcongressen, zoals vandaag. En de handen van Paul maken dat al die bijeenkomsten zo strijdbaar en zo speciaal zijn. Paul Peters, voor het geval dat u het niet wist, is de man van de prachtige popconcerten in de jaren '90 tegen de apartheid in Zuid-Afrika. Ook organiseerde hij de spectaculaire actie in de jaren '90 waarbij Franse sportauto's vol protesthandtekeningen tegen de Franse atoomproeven op Mururoa aangeboden werden bij de Franse ambassade. Paul liet de roemruchte 'Nederland in Tweeën'-toer in de jaren '90 op wieltjes lopen. Hij laat sporters en soms – zo weet ik uit eigen ervaring – politici opdraven voor de Tribuneloop in Oss. Hij laat acteurs optreden in het theater van Het Vierde Beeld, brengt muzikanten bij elkaar bij werkelijk elke SP-manifestatie. En Paul was ook de man achter het indrukwekkende benefietconcert in Oss om Nelson Mandela te herdenken. Paul is hét voorbeeld van het motto 'geen woorden maar daden' in onze partij. Willen jullie nog een keer klappen voor Rooie Reus-kandidaat nummer 2? Hier is Paul Peters!

Partijgenoten, ook genomineerd voor de Rooie Reus-Prijs 2014 zijn Mehmet Sari en Marcel van den Berg. Ik ga niet die flauwe grap maken dat zij gemeentewerkers zijn en dat ze dus wat langzaam lopen. Partijgenoten, Mehmet en Marcel zijn klokkenluiders zoals ze bedoeld zijn, nietwaar Ronald? Zij tweeën, de onderhoudsmonteur en de vuilnisman, bonden de strijd aan tegen de uitverkoop van de publieke sector in hun gemeente. Ze leken kansloos, maar ze werden de helden van de werkvloer. Samen haalden ze de fabel onderuit dat het uitverkopen van de publieke sector het voor ons allemaal beter zou maken. Zij legden de misstanden bloot bij de gemeentelijke organisatie. En de hoge pieten? Die gingen op non-actief. Driehonderd mensen hielden hun ambtenaren-cao. Hun collega's dragen hen op handen, maar de bazen boven hen zijn niet blij. Zij stuurden Mehmet en Marcel met slappe smoesjes de laan uit. Nu strijden ze met onze steun voor eerherstel. Een applaus voor de Rooie Reus-kandidaten nummer 3, Marcel van den Berg en Mehmet Sari!

Dank u wel. En ja, hij is ook genomineerd: Jan de Wit. Wie kent hem niet? Strijden tegen klein en groot onrecht kun je doen in een rood hesje, in een overall en met een stropdas om. Dat kun je doen op de straat, in de raad en in het parlement. Je kunt het doen voor de bedrijfspoor of in de rechtszaal. Je kunt het doen om oud-mijnwerkers gerechtigheid te gunnen of asbestslachtoffers een juridische lijdensweg te besparen. En je kunt het doen voor het oog van heel Nederland, door de verantwoordelijken voor de financiële en economische chaos ter verantwoording te roepen en te laten zien hoe krom het kapitalisme kan zijn. Jan de Wit deed en doet het allemaal! Hij was 25 jaar lang sociaal advocaat en is nu de nestor van de Tweede Kamer aan het worden. Nooit vergeet Jan voor wie hij het allemaal doet. Partijgenoten, zijn naam is kort, zijn faam is groot. Willen we nog eenmaal klappen voor kandidaat nummer 4? Jan de Wit!

En de vijfde genomineerde is Theo Weenink! Theo heeft gedaan wat hij altijd doet, namelijk onder het volk zijn. En dus komt hij nu van achter tussen het volk uit. Kom hier staan, Theo! Pak aan de Rooie Reus. Niet kapot laten vallen, hé? Hij kost een hoop geld. Het is kunst. Partijgenoten, terwijl zijn vriendje, Emile Roemer, naar de grote politiek vertrok, bleef Theo strijden waar hij met Emile begonnen was, in Boxmeer. Dat is bijna Duitsland. Daar brengt Theo al – prent het in je hoofd – 35 jaar lang mensen in beweging tegen onrecht en voor een socialere samenleving. Hij gaat er steeds maar weer de straat op, de buurt in en hij zit ook nog in de gemeenteraad, waarin de SP nu de grootste is. Theo heeft nu besloten om uit de gemeenteraad te stappen. Niet om met pensioen te gaan, maar hij wil graag buiten de raad nog actiever worden, als dat al kan. Het hart van Theo is groot, desalniettemin hapert het bij tijd en wijle een beetje. Het is allemaal onder controle nu, maar zijn strijdlust hapert nooit. 35 jaar lang, partijgenoten, is Theo pleitbezorger voor het werken onder de mensen, met de mensen in de buurten en de wijken. En daarnaast staat hij ook nog altijd klaar, als een echte rooie reus, om mensen individueel een helpende hand toe te steken als dat nodig is. Partijgenoten, je wenst elke SP-afdeling zo'n strijder, zo'n rooie reus toe. Applaus voor Rooie Reus-kandidaat nummer 5, Theo Weenink uit Boxmeer!

Ja, dat zijn ze dan. Deze mensen hebben wij genomineerd. Maar u hebt besloten, samen met andere partijgenoten. U hebt uw stem uitgebracht op een van deze kanjers. Het zijn allemaal, zoals ik zei, stoere strijders, stoere socialisten. Iedereen voor zich zijn ze een verkiezing tot Rooie Reus 2014 waard. Zoals gezegd, iedereen heeft al een kleine Rooie Reus, een prachtig boek en een mooie bos bloemen gekregen. Maar bij een verkiezing, zo is het nu eenmaal, is er eentje die met de officiële titel van Rooie Reus 2014 wordt beloond. We hebben alle stemmen nauwkeurig geteld. Het waren er 2695. En van die 2695 stemmen gingen de meeste stemmen naar Mehmet Sari en Marcel van den Berg! En net als bij een Oscaruitreiking krijgt de winnaar natuurlijk altijd de kans om degenen die hem of haar gekozen hebben nog even toe te spreken. Ik heb begrepen dat Mehmet en Marcel allebei een speech van 25 pagina's klaar hebben. Dus ik geef jullie samen nu graag het woord om de komende tijd op te vullen. Wie mag ik als eerste het woord geven? Mehmet!

Mehmet Sari: Mensen, allereerst bedankt. Wat een eer! Wat een trots om deze prijs te ontvangen. Ik ben echt sprakeloos, ik sta helemaal te beven. Dank je wel!

Marcel van den Berg: Iedereen onwijs bedankt! Ik hoop alleen maar dat dit de strijders oproept om hetzelfde te doen. Deze prijs is ook voor de anderen, vind ik, want er is geen winnaar of verliezer. Alles wat de SP doet, wat wij doen, het aanpakken van onrecht, is gewoon. Maar er moet gewoon een winnaar zijn, dus dat is goed. Dit is zo'n mooie dag. En als je daar staat kijk je tegen twee ogen, als je hier staat kijk je tegen tweeduizend ogen – een beetje eng. Maar laten we deze dag gewoon super houden en gezellig maken. Iedereen bedankt!

Beantwoording eerste termijn kandidatenlijst

Mariska ten Heuw: Terwijl de winnaars en de genomineerden worden gefeliciteerd door Hans van Heijningen en Emile Roemer, feliciteer ik jullie – Mehmet en Marcel – ook van harte met jullie prijs. Ook de inspiratie van de andere genomineerden is, denk ik, heel passend vandaag op dit congres, waar de strijd tegen onrecht centraal staat.

En na zo'n geweldig intermezzo is het altijd best lastig om weer even terug te gaan naar de agenda, maar we waren net geëindigd bij drie sprekers die spraken over de kandidatenlijst voor de Europese verkiezingen. We gaan daar straks voor de middagpauze over stemmen en we zullen u nog uitleggen hoe dat in z'n werk gaat. Het woord is nu eerst aan Jan Marijnissen, die namens de kandidatencommissie kort zal reageren op hetgeen de sprekers in eerste termijn hebben ingebracht over de kandidaten. Jan!

Jan Marijnissen: Dank je wel. Dank je wel ook vooral aan Marleen, Matthias en Theo. De complimenten aan het adres van Dennis zijn volledig terecht. Ik heb natuurlijk nauw samen gewerkt met Eric, die onze pionier was in het Europees Parlement, de kwartiermaker die daar vele jaren eenzaam en alleen heeft moeten opereren. Wij zijn deze fractie begonnen met twee, alleen was dat daar een mevrouw die dacht het beter te weten en die is voor zichzelf begonnen en heeft ons een zetel ontstolen. Maar de wraak is zoet, want deze keer gaan we niet voor twee, niet voor drie, niet voor vier, niet voor vijf...

Goed, eerst moet er nog gewerkt worden en dan zullen we op de avond van de verkiezingen wel zien waar het toe leidt. Maar ik kan zeggen: niet alleen de samenwerking tussen Dennis en de Tweede Kamerfractie is uitstekend verlopen de afgelopen periode, maar ook met het partijbestuur. Ik kan niet anders zeggen dan dat het buitengewoon prettig is geweest om met hem samen te werken en jullie mogen vanmiddag ook een toespraak van hem verwachten, mits hij tenminste door jullie wordt gekozen als onze lijsttrekker.

Er is een concrete vraag gesteld en die is: wij zijn weliswaar niet tegen een dubbelfunctie van een Tweede Kamerlid en een Europarlementariër, maar wij vrezen dat dat voorlopig nog wel toekomstmuziek zal zijn. Wij gaan ervan uit dat Eric de Tweede Kamer verlaat en al zijn tijd zal wijden aan Europa. Hetzelfde zal denk ik gelden voor Annemarie Mineur, hetgeen betekent dat er voor haar dus een opvolger gezocht moet worden, zoals ook voor Eric het geval is. Verder wil ik nog zeggen: dank voor jullie steun.

Intermezzo: film Europa

Eerste termijn bespreking verkiezingsprogramma

Mariska ten Heuw: De film die u zojuist zag, staat ook op onze website. Laat deze voor u allen een inspiratie zijn. Voordat we de film startten, hebben we het gehad over de kandidatenlijst. Een kandidatenlijst is mooi, maar dat werkt alleen als we ook een verkiezingsprogramma hebben waarmee we naar de kiezers gaan. En daarover gaan we het nu hebben. Er is een programmacommissie geweest die het conceptverkiezingsprogramma – dat u ook allemaal in de afdeling heeft besproken – heeft samengesteld. Ik nodig de programmacommissie uit om hier op het podium te komen zitten. De programmacommissie bestaat uit: Harry van Bommel, Arjan Vliegthart, Arnold Merkies en Dennis de Jong. Ze komen nu naar voren. Harry, jij mag wel blijven staan en doorlopen naar het linker spreekgestoelte. Want Harry gaat namens de programmacommissie een korte inleiding geven op het programma en hij heeft daar vijf minuten voor. Harry, het linker spreekgestoelte is misschien beter!

Harry van Bommel: Beste partijgenoten, goedemorgen. Precies over drie maanden – minder dan 100 dagen, op 22 mei – mag Nederland, mag heel Europa, weer naar de stembus. Het worden heel belangrijke verkiezingen, want – zoals in het filmpje tot uitdrukking werd gebracht – we staan op een kruispunt en de kiezer zal meebeslissen of we linksaf gaan naar een Europa van de samenwerking of rechtsaf slaan naar een Europese superstaat. Dat hebben wij als programmacommissie ook in ons programma proberen duidelijk te maken. En de programmacommissie heeft zich verheugd over de ruime inbreng die er uit de afdelingen is gekomen. Jullie hebben het programma besproken en hebben aan ons overgebracht: 575 opmerkingen en 207 amendementen uit de afdelingen, verspreid over het hele land. En dat toont maar weer eens aan dat ook een document over Europa in de afdelingen ruim wordt bestudeerd en bediscussieerd. En dat is belangrijk. Namens de programmacommissie kan ik zeggen dat we verheugd waren over al die reacties, want ondanks het forse aantal amendementen constateert de programmacommissie dat we het in onze partij over de hoofdlijnen eens zijn. We wijzen de constructie van een Europese superstaat af, we willen geen Europese Commissie die zich steeds meer gaat gedragen als een Europese regering, die aan de leiband loopt van het internationale bedrijfsleven. De kern van de democratische controle ligt bij de nationale parlementen, die daarbij versterkt moeten worden. Niet Brussel, maar de nationale parlementen gaan over de inrichting van de publieke sector. Handen af van onze volkshuisvesting, ons onderwijs, de zorg, het openbaar vervoer en andere publieke voorzieningen. Kortom: nee tegen een superstaat en ja tegen samenwerken in Europa.

Een flink deel van de amendementen konden we zonder meer overnemen. Het waren aanvullingen en correcties die het programma inhoudelijk sterker en qua leesbaarheid beter maken. Jullie bijdrage heeft ook geleid tot het apart benoemen van zaken zoals dierenwelzijn in de Europese Unie. Dank voor al die voorstellen. Zelfs bij de vele amendementen die we hebben ontraden, bleek daar vaak niet een inhoudelijk meningsverschil aan ten grondslag te liggen. Veelal zijn we van mening dat het niet bijdraagt aan de leesbaarheid, dat het te gedetailleerd is of dat het gaat om een punt dat meer van toepassing is op het programma voor de volgende Tweede Kamerverkiezingen, waarvan we natuurlijk hopen – Eric zei het al – dat die spoedig volgen op de komende twee verkiezingen. Over de punten waar we het inhoudelijk wel over oneens waren, verwacht ik vandaag een levendige, constructieve discussie. De programmacommissie verheugt zich erop. Democratie is geen blauwdruk, maar een werkwoord. En we laten vandaag zien hoe dat werkt in een partij als de onze. Bij de opstelling van het programma zijn we niet uitgegaan van Europese oplossingen voor problemen die nog gevonden moeten worden. Europese samenwerking moet meerwaarde hebben en zich richten op grensoverschrijdende zaken. Nederland heeft het recht om eigenwijs te zijn en zelf invulling te geven aan zaken die we heel goed nationaal kunnen regelen. We laten ons ook niet door de eurocrisis een politieke unie in rommelen. We dichten de euro in z'n huidige opzet geen lang leven toe en we zijn al helemaal niet bereid om alles op te offeren voor het redden van die munt waar wij als SP nooit om hebben gevraagd.

Ons programma bevat voorstellen voor een radicale make-over van de Europese Unie, zoals het afschaffen van de Europese Commissie om deze om te vormen tot een louter uitvoerend orgaan, en het flink verstevigen van de nationale parlementen zodat die weer, namens de bevolking, de rol kunnen spelen die ze verdienen. Het aanpakken van de achterkamertjes waar ministers, ambtenaren en lobbyisten van de multinationals hun zaken doen, is essentieel om een einde te maken aan het neoliberale beleid. Bij onze vrienden van GroenLinks en de Partij van de Arbeid zit daar een blinde vlek, aangezien zij blijven denken dat Europa sociaal kan worden door het steeds meer macht te geven. Met onze kijk op Europa hebben we een bijzondere positie, die afwijkt van die van alle andere partijen. In onze voorstellen gaan we ook verder en zijn we fundamenteler dan de andere partijen. Dat is ook nodig, want een valse euroscepsis is leidend geworden in het politieke debat. De VVD waarschuwt de kiezer voor gevaarlijke eurofielen als Van Rompuy, maar beveelt Verhofstadt – voorstander van de Verenigde Staten van Europa – aan als de volgende voorzitter van de Europese Commissie. PvdA-minister Timmermans sprak deze week de wens uit dat de EU zich concentreert op hoofdzaken en afscheid neemt van de neiging om veel energie te stoppen in de uitbreiding van de eigen bevoegdheden. Tegelijkertijd pleit minister Dijstelbloem – ook van de PvdA – voor dwang bij het opleggen van hervormingen op het economisch beleid en de pensioenen. Aan ons allen straks de taak om met dit programma in de hand die valse euroscepsis te ontmaskeren en te pleiten voor een echt radicaal andere koers voor de Europese samenwerking. De

discussie vandaag zal ons programma nog beter maken en ik wens jullie en ons een allen een vruchtbare discussie bij de bespreking daarvan. Dank u wel.

Eric Smaling: Ja partijgenoten, dan is nu het moment aangebroken dat de afgevaardigden die de wens hebben uitgesproken om hier te spreken, naar voren kunnen komen. Mariska zal zo de namen voorlezen. Het zijn er 22, meen ik. Klopt dat Mariska? Er zijn een paar spelregels. Ten eerste is er twee minuten spreektijd. Je kunt ook zelf controleren of je je daar aan houdt. Tegen de tijd dat die twee minuten ten einde zijn, gaat het lampje – dat eerst groen was – oranje worden. En zitten de twee minuten erop, dan wordt het rood. En dan heb ik inmiddels aangegeven dat het tijd wordt om de kleine bijdrage te beëindigen. De ergste situatie is als het rode lampje dan ook nog gaat knipperen, dan loop je het risico om vastgebonden te worden en met wat gewichten aan je voeten in de dichtstbijzijnde vijver te worden gooid. Dus wie daar behoefte aan heeft, moet dat vooral doen. Het gaat natuurlijk om de inhoud, maar het is ook goed om jezelf kernachtig uit te drukken, in korte tijd dus. Dat is de werkwijze en daar gaan we nu mee beginnen.

Mariska ten Heuw: Er hebben zich 22 sprekers aangemeld. Ik zal eerst de namen van alle 22 sprekers noemen en ook aangeven bij welk spreekgestoelte ze worden verwacht. Nog even voor de duidelijkheid: het linker spreekgestoelte is aan die kant en daar staat Lian, en het rechter spreekgestoelte is aan die kant en daar staat Marloes. De eerste spreker die zich hier mag gaan opstellen is Matthias van Hunnik uit Nijmegen, links. Ronald Partier, Dordrecht, rechts. Peter Rietveld, Zuidplas, links. Rob Molenkamp uit Amersfoort, rechts. Ike Teulink uit Rotterdam, links. Paula van Dijnen uit Amsterdam, rechts. Chris Roorda uit Rotterdam, links. Frank Futselaar uit Zwolle, rechts. Tineke Mollema, Súdwest-Fryslân, links. Bernard Gerard uit Eindhoven, rechts. Marleen van Dam uit Purmerend, links. Laurens Ivens, Amsterdam, rechts. Ineke Palm, Rotterdam, links – en als Ineke er nog niet is, dan neem ik aan dat Theo haar wederom vervangt. Maikel Balvert, Amstelveen, rechts. Riet Nigten, Wageningen, links. Douwe van der Wouden, Leeuwarden, rechts. Pien van der Klei uit Stederbroek, links. Petroesjka Sterk uit Middelburg, rechts. Truke Noordenbos uit Stichtse Vecht, links. Daan Brandenburg uit Groningen, rechts. Jordi Clemens uit Heerlen, links en ten slotte Bob van Vliet uit Delft rechts. En ik kijk even of de eerste spreker aan de linker kant zover is. Dan mag Matthias van Hunnik uit Nijmegen beginnen. Misschien is het nog even goed te vermelden dat als je het podium betreedt je nog even jezelf voorstelt, want de zaal heeft natuurlijk niet in deze sneltreinvaart alle namen en de volgorde kunnen onthouden. Dan is nu het woord aan Matthias van Hunnik uit Nijmegen.

Matthias van Hunnik (Nijmegen): Dank je wel. Partijgenoten, de afdeling Nijmegen vraagt jullie aandacht voor twee amendementen. Allereerst voorstel 144, dat gaat over de emissiehandel. Het systeem van emissiehandel, dat ooit bedoeld was om uitstoot terug te dringen, heeft gefaald wat ons betreft. De milieuwinst blijkt miniem, de economische winst is er wel en die is er dan met name voor grote bedrijven. De emissierechten worden zelfs gebruikt om allerlei afgeleide financiële producten te verkopen en liggen ver van de oorspronkelijke bedoeling. De programmacommissie stelt zelf dat ze mogelijkheden zien voor veranderingen op korte termijn, maar wat ons betreft is het tijd dat we afscheid nemen van dit systeem en dat we het verminderen van uitstoot niet overlaten aan een schimmige markt, maar simpelweg aan regel- en wetgeving. Dat is wat ons betreft efficiënter, goedkoper, betrouwbaar, transparant en democratischer. Wat dat betreft reken ik op uw steun bij voorstel 144. We hadden nog een voorstel, 131, en dat gaat over dierproeven. Dat standpunt ontbrak helaas in het conceptprogramma, terwijl dit juist een van de dingen is waar onze fractie in het Europees Parlement regelmatig goede standpunten op inneemt. Dit kan niet ontbreken en daarom zijn we ook blij dat de programmacommissie de strekking wil overnemen. Partijgenoten, volgens onze afdeling hebben we in ieder geval een goed programma voor ons liggen, een programma dat pleit voor samenwerken waar we kunnen en verzet tegen een neoliberaal Europa waar het moet.

Ronald Partier (Dordrecht): Ronald Partier uit Dordrecht. We hebben net een prachtig filmpje gezien over het huidige karakter van de Europese Unie, die werkt in het belang van grote bedrijven en vanuit de banken. Het karakter van die unie is in talloze verdragen, waar de bevolking niet om gevraagd heeft, vastgelegd. Het begon met het Verdrag van Rome, het Verdrag van Maastricht, van Amsterdam, van Lissabon. Die verdragen kunnen alleen maar gewijzigd worden als alle landen in Europa daarmee instemmen. Dat betekent eigenlijk dat die verdragen nooit of te nimmer veranderd zullen worden. Als afdeling Dordrecht hebben wij dan ook grote twijfel bij het hele idee dat we wel binnen de Europese Unie willen werken maar tegelijkertijd die Europese Unie een ander karakter willen geven, een socialer karakter, zoals wij Europese samenwerking graag zouden willen zien. Ja, wij zijn als afdeling Dordrecht ook heel sterk voor samenwerking in Europa. We zijn tegen het nationalisme dat opkomt bij Wilders, bij Le Penn, bij de Gouden Dageraad in Griekenland, maar die partijen dreigen nu het verzet tegen het Europa dat wij niet willen, te kapen. Wij moeten een alternatief bieden, maar dat alternatief kan niet binnen de huidige Europese verdragen. En daarom zeggen wij dat die verdragen, als het aan de SP ligt, verscheurd moeten worden en dat wij op moeten komen voor samenwerking van onderop, vanuit de bevolking en voor een Europa van de arbeiders en van de gewone bevolking. Bedankt.

Peter Rietveld (Zuidplas): Goedemorgen, mijn naam is Peter Rietveld van de gemeente Zuidplas. Ja, ik sta hier en ik heb me op laten geven voor spreektijd. Dat overkwam mij een beetje. Eigenlijk gaat het mij niet om een specifiek punt, maar om een algemeen punt. Op zich vind ik – en dat vinden wij met zijn allen in Zuidplas – het programma natuurlijk prima. Maar waar wij in eerste instantie een beetje mee zaten, dat is dat de verhouding tussen de beschreven proble-

men en de geboden oplossingen niet helemaal in balans leek. Maar alle wijzigingen gelezen hebbend, kom ik tot de conclusie dat als dat wordt aangepast, zoals aangegeven is bij alle voorstellen, er eigenlijk geen probleem meer is. Dus ik sta hier eigenlijk voor niets. Wat overblijft is gewoon een prima programma, dat nog prima geschreven is ook en dat een goede balans vindt tussen de aanduiding van de problemen en het geven van de oplossingen.

Rob Molenkamp (Amersfoort): Goedemorgen, mijn naam is Rob Molenkamp van de afdeling Amersfoort. Wij hebben een wijziging ingediend over asiel en migratie, de opvang van vluchtelingen. Waar het gaat om de opvang van vluchtelingen in de regio is het zo dat wij als SP het effectiever en humaner vinden om dat in de regio te houden. Maar als het gaat om heel grote rampen zoals in Syrië – om oorlogen die vele vluchtelingen met zich mee brengen – dan is het zo dat het effectiever en humaner is als Europa zegt: we moeten ze niet alleen maar opvangen in de regio. Tot mijn vreugde is de afdeling Rotterdam met een vergelijkbaar wijzigingsvoorstel gekomen en die wordt overgenomen. Dus ik steun bij deze van harte het voorstel van Rotterdam.

Ike Teuling (Rotterdam): Goedemiddag, ik ben Ike Teuling van de afdeling Rotterdam. 'Superstaat nee, samenwerken ja', zo heet het eerste hoofdstuk van het verkiezingsprogramma. En een van de onderwerpen waarop samenwerken effectief en ook noodzakelijk is, is het milieu. De afdeling Rotterdam vindt dat de milieuambities van de SP in dit programma niet ambitieus en niet vergaand genoeg zijn. Daarom hebben wij een serie voorstellen ingediend waarvan ik er twee even specifiek wil uitlichten. Amendement nummer 142, de ambitie op het gebied van CO2-emissiereductie: de Europese Commissie kwam vorige maand met een voorstel, dat zwaar bekritiseerd werd door de milieubeweging, om de emissie met 40 procent omlaag te brengen in 2030. Ook de SP wil in het verkiezingsprogramma een reductie van 40 procent in 2030. Nou, dat kan echt wel een stukje ambitieuzer: minstens 55 procent om onder de twee graden-klimaatverandering te blijven. Dan amendement 157 over kernenergie en schaliegas. In het verkiezingsprogramma van 2012 staat het heel helder: kernenergie heeft geen toekomst. Dit is er overigens zo ingekomen door een motie die op het congres toen is aangenomen. Nu staat er in dit programma opeens weer: op dit moment zijn kernenergie en schaliegas geen alternatief. Deze drie woorden moeten wat de afdeling Rotterdam betreft geschrapt worden. Kernenergie is nooit een alternatief, schaliegas ook niet. Nederland wil geen schaliegas. 140 gemeentes hebben zich schaliegas-vrij verklaard, 8 provincies hebben zich er al tegen verzet. Schaliegas moet gewoon in de bodem blijven zitten. Dus amendement 157, steun dat! Nou, dat klinkt alsof er al voldoende steun is voor dat amendement. Dan nog even kort amendement 121 over genetisch gemodificeerde gewassen, amendement 125 over visserij, 151 over radioactief afval en 163 over teerzandolie en biobrandstoffen. Kijk daar ook even naar en steun deze amendementen.

Paula van Dijnen (Amsterdam): Mijn naam is Paula van Dijnen van de afdeling Amsterdam. Morgen lanceren wij in Amsterdam een rode kaart. We vragen Amsterdammers om van hun stemkaart een rode kaart te maken en op 19 maart af te rekenen met de zittende bestuurderspartijen. En misschien hadden we met 22 medailles op de Olympische Winterspelen iets anders moeten bedenken dan dit obligate voetbaljargon, maar ik kwam in het Europese programma ook een rode kaart tegen. Nationale parlementen moeten de mogelijkheid krijgen om een rode kaart in te zetten en zo Europese wetgeving op een specifiek terrein te verbieden. Als het aan andere partijen ligt, werpen we onszelf in een vicieuze cirkel waarbij we door toedoen van de EU, de Europese regelgeving en de focus op financieel kapitalisme in crisis na crisis belanden en deze crises bestrijden door meer Europese regelgeving die nog sterker vasthoudt aan de waarde – of moet ik zeggen: belangen – van het kapitalisme, de multinationale bedrijven en de grote banken. Wij als SP trekken een rode kaart. De Europese Commissie moet langs de kantlijn. En de verschillende lidstaten van Europa moeten in goed democratisch overleg en in goede samenwerking rustig werken aan echte stabiliteit en een sociaal Europa dat haar oude doelen van vrede, welvaart en de bescherming van democratische en sociale rechten weer voorop stelt. Ik ben heel erg trots op onze partij, omdat wij in een tijd waarin veel mensen het gevoel hebben dat ze in een doordenderende trein zitten, aan de noodrem durven te trekken. We zeggen nee tegen de Europese superstaat. Met ons programma en met deze kandidatenlijst hebben we alles in huis om in Europa het tij te keren. Wij vragen de Amsterdammers vanaf morgen om op 19 maart de rode kaart te trekken. Maar ook op 22 mei mag hij uit de binnenzak, zodat we na 22 mei nog meer kunnen betekenen voor een sociaal Europa. En nog even over voorstel 189: help ons in Amsterdam alsjeblieft van die nare snorfietzen af. Dank je wel.

Chris Roorda (Rotterdam): Chris Roorda uit de afdeling Rotterdam hier. Ik wil twee thema's naar voren brengen die me erg aan het hart gaan. Ten eerste het thema van privacy en burgerrechten. Eigenlijk besteedt het SP-programma hier verdacht weinig aandacht aan, terwijl de kranten maandenlang vol stonden met artikelen over hoe wij verregaand bespioneerd worden door onze eigen regeringen en vooral door de VS natuurlijk. We hebben daarom voorstellen 176 en 177 toegevoegd om de verdere uitholling van privacy en burgerrechten tegen te gaan. Het zijn stevige voorstellen, maar ze zijn haalbaar, dus we hopen dat jullie ze steunen. Ten tweede – en dat is een thema dat in Rotterdam ook zeer aan de orde is – maken we ons zorgen over de toon in het verkiezingsprogramma waar het gaat over de Oost-Europelingen die naar Nederland komen door het openstellen van de grenzen. Ten onrechte wordt de suggestie gewekt dat specifiek Bulgaren en Roemenen zelf een probleem zijn en niet uitbuiting, slechte huisvesting en malafide uitzendbureaus die de eigenlijke problemen veroorzaken. In hoofdstuk 10 lezen we dat het een kolossale blunder is dat Bulgaren en Roemenen hierheen mogen komen en in hoofdstuk 5 wordt gesuggereerd dat ze leefbaarheid verstoren. Om dit soort stigmatiserend taalgebruik af te zwakken en juist meer in te gaan op onderliggende problemen, hebben we aan-

tal wijzigingen – tekstuele wijzigingen – als amendementen ingebracht. Dat zijn nummer 90, nummer 92 en nummer 164. En ik zag ook van Wageningen nummer 165, een mooi amendement. We vragen het congres deze dus te steunen. Maar belangrijker nog: we willen ook dat in de campagne die volgt deze populistische toon gericht tegen de migranten niet wordt doorgezet. De SP moet Wilders hierin niet gaan volgen, maar menselijke waardigheid en internationale solidariteit hoog in het vaandel houden. Dank u wel.

Frank Futselaar (Zwolle): Frank Futselaar uit Zwolle. Partijgenoten, ik zie voor mij een partij die de komende maanden wat dingen te vieren heeft. Want niet alleen gaan wij op 19 maart vieren dat wij in 120 gemeenten gewonnen hebben, maar bovendien kunnen wij op 22 mei Brussel op zijn grondvesten laten schudden met een fantastische lijst en een fantastisch verkiezingsprogramma. Ik ga mij daar voor inzetten. Dat het een fantastisch programma is, betekent niet dat het niet nog een tikje beter kan en daarom wil ik het graag met jullie hebben over amendement 83 van Zwolle. Dat amendement stelt dat wij moeten tegengaan dat bedrijven specifieke afspraken kunnen maken met de Belastingdienst. En dan bedoelen we niet gewone bedrijven, dan bedoelen we multinationals zoals bijvoorbeeld Starbucks, die op dit moment tegen landen zegt: 'Geef mij een korting op de belastingen, anders vertrekken we naar een buurland.' Op die manier spelen bedrijven lidstaten tegen elkaar uit en dat is precies het soort van belastingconcurrentie dat wij volgens mij in dit programma willen tegengaan. Er is nog een argument. Want dit soort deals zijn leuk voor een meubelgigant als IKEA, die dan een lekkere korting krijgt. Maar de gewone meubelverkoper uit Pekela kan dat niet regelen, die leidt dus een concurrentieverlies. Dus ook voor het midden- en kleinbedrijf zijn dit soort afspraken heel slecht. Ik roep u allen op: zet dat plusje naast 83 en stem mee om ons verkiezingsprogramma nog net dat tikje beter te maken. Dank u wel.

Bernard Gerard (Eindhoven): Partijgenoten, ik wil hier enkele voorstellen van de afdeling Eindhoven behandelen. Voorstel 146 en 147, beide over luchtkwaliteit. Ons voorstel 146 voor een roetnorm is overgenomen, waarvoor onze dank. We willen echter ook met kracht pleiten voor ons voorstel 147, te weten een verlaging van de Europese fijnstofnormen. In de afgelopen maanden heeft het ene na het andere wetenschappelijke onderzoek aangetoond dat forse volksgezondheidsproblemen al ver onder de huidige Europese en Nederlandse norm optreden. U kunt niet anders dan concluderen dat de Europese fijnstofnormen te hoog zijn en verlaagd dienen te worden, richting WHO-richtlijnen. En dat zeg ik mede omdat in ons deel van de wereld de luchtverontreiniging een sterk grensoverschrijdend karakter heeft. Of daar het getal halveren bij moet, daar kan wat mij betreft de congrescommissie nog over debatteren. De getallen die erbij staan waren bedoeld als voorbeeld. Dat was voorstel 147. Het volgende voorstel is 186: leven in de omgeving van vliegvelden. De congrescommissie reageert hier negatief, omdat ruimtelijke ordening-wetgeving nationaal is. Dat is ook zo. Het voorstel gaat daar echter niet over. Het voorstel gaat over stillere motoren, uitfasering van oudere toestellen, het toestaan van nachtvluchten, enzovoort. Dat is iets waar Europa zich nu ook mee bemoeit, alleen niet op voldoende niveau. Het is ook logisch, omdat het de enige manier is om de omgeving van vliegvelden te beschermen tegen prijsvechters die vliegvelden tegen elkaar uitspelen. Wij vinden dat het ambitieniveau verder omhoog moet en dat is de bedoeling van voorstel 186. Ten slotte: de afdeling Eindhoven heeft ervoor gepleit om een terughoudendere toonzetting te kiezen met betrekking tot het afwijzen van genetische manipulatie en bijbehorende partitieren. Wij vinden dat de balans tussen de voor- en nadelen van technische vooruitgang hier zorgvuldiger gemaakt moet worden en dat de samenhang tussen de technische vooruitgang enerzijds en de economische organisatie waarbinnen deze plaatsvindt anderzijds zorgvuldiger aangebracht moet worden. Dit is echter geen discussie die ons geschikt lijkt voor deze gelegenheid, we trekken de bijbehorende amendementen in. Wij hopen wel dat bijvoorbeeld in De Moed een keer een debat aan deze kwestie gewijd wordt. Dank u.

Eric Smaling: Ik wist dat Bernard Gerard de eerste zou zijn waarbij ingegrepen moest worden. Marleen, ga je gang.

Marleen van Dam (Purmerend): Goedemorgen, ik ben Marleen van Dam van de afdeling Purmerend. Ik sta hier om wijziging 57 op pagina 19 te verdedigen. In het huidige conceptprogramma staat dat de 3-procentnorm als doelstelling op de lange termijn kan worden gehandhaafd. Wij hebben hier binnen de afdeling over gesproken. De commissie wijst ons voorstel af, omdat ze de eigen tekst beter vindt. En als het alleen een kwestie was van tekst of stijl, dan had ik hier niet gestaan. We willen de verandering doorvoeren, omdat de inhoud van onze formulering anders is. Er is geen economische reden te geven waarom het financieringstekort nul en niet twee of tien procent zou moeten zijn. Economisch gezien hangt het toelaatbare tekort van een aantal dingen af, zoals conjunctuurfase, economische groei, inflatie en dergelijke. Als de rente lager ligt dan bij het inflatiepercentage, is het uitermate dom om je schulden te verminderen. Hoe langer je wacht, des te minder hoeft je terug te betalen. De 3-procentnorm uit het stabiliteitspact halen, heeft daarom geen economische maar een politieke grondslag. Nederland en Duitsland hebben op die norm aangedrongen om met name Frankrijk maar ook de overige kleine landen monetair krap te houden, om ze daarmee meer begrotingsdiscipline op te leggen. De vraag of Nederland nu per se onder de 3 procent moet zien te blijven, is daarom een politieke vraag waarop wij als afdeling ontkennend zouden reageren. Daarom pleiten wij voor de wijziging om de 3 procent als doelstelling te formuleren en niet als norm voor de lange termijn. Met deze formulering heb je de vrijheid om het af te laten hangen van bovengenoemde economische redenen, zoals ik juist heb genoemd. De Europese SP-fractie krijgt dan geen last van het harnas waarin ze zich met de huidige tekst zou moeten wringen. Dank u wel.

Laurens Ivens (Amsterdam): Goedendag, ik ben Laurens Ivens en ik spreek namens onze enige echte hoofdstad en dat is dus niet Brussel. 'Scootrijder gewond bij ongeval', 'Dodelijk ongeval met een scooter', 'Groot verdriet en onbegrip bij familie na scootercrash'... Alleen al in Amsterdam komen er jaarlijks zo'n 700 scooterrijders na een ongeval in het ziekenhuis. Landelijk gebeurt ongeveer 1 procent van de verplaatsingen per scooter, maar bij 10 procent van de verkeersongevallen zijn zij betrokken. De helmloze snorfietser rijdt vaak harder dan de toegestane 25 kilometer per uur. Slalommen op de vaak smalle fietspaden tussen de fietsers is gevaarlijk, maar ook hinderlijk en daarnaast erg vervuilend. Zo concludeerde TNO dat een snorscooter vier keer zoveel fijnstof uitstoot als een dieselauto. En de fietsers rijden in die dampen. Uit onderzoek blijkt dan ook dat er een overweldigend draagvlak is om afscheid te nemen van de snorscooter. Als SP kiezen we er natuurlijk niet voor om de huidige half miljoen scooterrijders in ons land te duperen door de duur betaalde snorscooter af te pakken. Met de komst van de elektrische fiets en de elektrische bromscooter zijn er goede alternatieven. We kunnen dus wel inzetten op een uitsterfbeleid, maar dat mag niet van deze neoliberale EU waarin de bedrijven vrijheid krijgen ten koste van mensen. Europa bepaalt welke voertuigen we toe moeten laten op onze wegen. Dat moeten we niet accepteren. We kunnen veel sneller toewerken naar uitstootvrije auto's en scooters en afscheid nemen van de snorscooter. Dat regelen we met wijzigingsvoorstel 189. De congrescommissie noemt het voorstel specifiek, wij noemen het liever bevrijdend. De EU danst nu naar het pijpen van de voertuigfabrikanten. Laten wij kiezen voor de inwoners en hen verlossen van milieuvervuiling en onveilige scooters. Kies voor schone lucht, kies voor veiliger verkeer en kies voor ruimte voor de fietser. Steun wijzigingsvoorstel 189 tegen neoliberale macht en voor een sociaal Europa.

Ineke Palm (Rotterdam): Ik ben Ineke Palm, uit Rotterdam, de mooiste en binnenkort roodste stad van het land. De SP is positief over het programma. Wel zouden we graag zien dat in het programma en de campagne, naast onze kritiek op de Europese superstaat, met name ook onze kritiek op wat er inhoudelijk mis is met de sociaal-economische koers in Europa voorop staat. We vragen daarom steun voor amendement 13 en dit is dus vooral ook een verzoek aan het partijbestuur met betrekking tot de campagne. Het moet duidelijker zijn wat de SP wel met en in Europa wil. Daarom ondersteunen wij de amendementen 5 en 6 van Groningen. We vragen ook aan het partijbestuur om onze alternatieven voor een sociaal Europa verder uit te werken. Steun vragen wij ook voor ons amendement 203 over een invoerverbod voor producten uit Israëlische nederzettingen. Correcte etikettering is onvoldoende. De vierde conventie van Genève verbiedt grondstoffen te onttrekken aan bezet gebied of ingrijpende veranderingen aan te brengen aan bezet gebied. Producten van illegale handelingen zijn dus illegaal en moeten onder een exportverbod vallen. Zolang deze producten toegang hebben tot de Europese markt, halen de nederzettingen daar profijt uit en steunen we daarmee de bezetting. Dus steun amendement 203.

Douwe Verwouden (Leeuwarden): Goedemiddag, ik ben Douwe Verwouden van de SP-afdeling Leeuwarden. Ik wil het graag hebben over de wijziging die door ons is voorgesteld in punt 6.7, pagina 16, regel 8. De huidige tekst luidt: 'Grote bedrijven met meer dan 250 medewerkers zijn voortaan verplicht om in hun jaarverslag uitleg te geven over hun beleid op sociaal- en milieugebied...' Wij van de SP Leeuwarden willen graag de volgende wijziging voorstellen en die luidt dat alle bedrijven voortaan verplicht zijn om in hun jaarverslag uitleg te geven over sociaal en milieugebied. Het advies van de programmacommissie is: 'Ontraden, huidige tekst is beter.' Het gaat ons er niet alleen om de tekst te wijzigen. Waar het de afdeling Leeuwarden om gaat is dat werknemers die voor kleine bedrijven werken toch ook het recht hebben om uitleg te krijgen over het beleid op sociaal en milieugebied. Is het sociaal gezien niet zo dat je als werknemer, ongeacht de grootte van het bedrijf waarvoor je werkt, zou moeten weten wat de bedrijfsvoering van je werkgever is? Zodat je op de hoogte bent van hoe jouw individuele werkgelegenheid gewaarborgd wordt? Daarom pleiten wij als afdeling Leeuwarden ervoor om de tekst van 6.7 te wijzigen zoals door ons is voorgesteld: in alle bedrijven. Wij als afdeling Leeuwarden vinden dat wij solidair moeten zijn met alle werknemers van zowel kleine bedrijven als grote bedrijven. Daarom SP-congres: steun deze wijziging! Dank u wel voor uw aandacht.

Riet Nigten (Wageningen): Goedemorgen, ik ben Riet Nigten van de afdeling Wageningen. Wij stellen als afdeling Wageningen voor om een inleiding te schrijven voor het verkiezingsprogramma. Het zou goed zijn om het verkiezingsprogramma te voorzien van een inleiding die duidelijk maakt op welke manier de ambities die erin verwoord worden, opgevat moeten worden. In het licht van de idealen van de SP lijken sommige ambities namelijk nogal zwak uitgedrukt. Wij vinden daar voorbeelden van in de emissierechten en in het financieel kapitalisme. Dit zijn immers zaken die we het liefst zouden afschaffen en vervangen door betere systemen in plaats van lichtelijk aanpassen en aan banden leggen zoals het nu in het verkiezingsprogramma staat. In de landelijke verkiezingen van 2012 hebben we te veel compromissen in het programma gezet, dat stond vanmorgen nota bene in de Volkskrant, dus laten we niet opnieuw die fout maken. Verder pleit ik voor wijziging 34. Er staat nu dat de voorlopers van de Europese Gemeenschap bedoeld waren om vrede te stichten. De Europese Unie van Kolen en Staal had als aanleiding de wens om oorlogen uit te bannen, maar vanaf het begin had deze unie ook een economische component, een vuist maken tegen Azië, Rusland en Amerika. Laten we de geschiedenis eer aandoen. Dat doen we toch altijd als partij? Verder heb ik nog twee wijzigingen, 89 en 165. Daar is al eerder wat over gezegd. Dit gaat over de vraag: hoe kijken we aan tegen mensen die in Nederland komen door arbeidsmigratie? Terecht verzet de SP zich tegen het openbreken van de arbeidsmarkt uit neoliberale overwegingen met als doel zo goedkoop mogelijke arbeid. Arbeiders zijn mensen en geen producten. Het probleem van de arbeidsmigratie ontstaat echter met name doordat de arbeiders uit andere landen tegen ongehoord

lage lonen en onder erbarmelijke omstandigheden moeten werken. Op het moment dat de overheid handhavend op zou treden en er zorg voor draagt dat de Nederlandse regels worden nageleefd in Nederland, is het niet langer aantrekkelijk om mensen uit andere landen te halen. Dank je wel.

Maikel Balvert (Amstelveen): Goedemiddag, mijn naam is Maikel Balvert uit de afdeling Amstelveen. De mensen hebben het idee dat alle beslissingen in de EU worden genomen. De afbakening van de beleidsterreinen tussen de lidstaten en de EU dient duidelijk te zijn. Extra bijzondere aandacht vragen wij voor het amendement nummer 17. In Nederland worden veranderingen doorgevoerd met als excuus dat het moet van de Europese Unie. Een goed voorbeeld is het onderwijs. De versoepeling in het Nederlands onderwijs heeft grote gevolgen voor de arbeidsmarkt en voor de sociale zekerheid. Wij weten dat er in Europa in het jaar 2020 te veel hoger opgeleiden zullen zijn voor het aantal beschikbare banen. Dat betekent dat hoog opgeleiden in toenemende mate werk zullen doen dat eigenlijk beneden hun niveau ligt. Jongeren tot 27 jaar ontvangen geen bijstand. Een belangrijk aandachtspunt vinden wij het EU-armoedefonds. Waarom maakt Nederland geen gebruik van het EU-armoedefonds, terwijl een toenemend aantal mensen onder de armoedegrens leeft? Wij vragen extra bijzondere aandacht voor de volgende amendementnummers: 22, 60, 71, 80 en 84. De totale som aan schulden en risico's is toegenomen. Er is te weinig gebeurd sinds het begin van de crisis. De oplossing is niet de korte termijn, maar de lange termijn. Voorbeelden zijn: voorkom het opkopen van schulden door de Europese Centrale Bank en het salderen van de schulden met de bezittingen. Onze zorg gaat uit naar de criminaliteit door het wegvallen van de binnengrens-controles. Wij vragen om een oplossing waaruit blijkt dat de criminaliteit verminderd wordt. Hierbij vragen wij om respect te tonen voor onze privacy en onze veiligheid. Minimaliseer dataopslag en grensoverschrijdende digitale data-uitwisseling. Onze tweede zorg hebben wij verwoord bij amendement 91. Het betreft de grote stroom van EU-arbeidsmigranten naar lidstaten waar het salaris hoger ligt. Het gevolg kan niet zijn dat het minimumloon en het loonbeleid verslechteren. Wij stellen in amendementen 37 en 52 voor om het democratisch gehalte van het Europees Parlement en de Raad voor Regeringsleiders te verbeteren in combinatie met een EU-orgaan minder en een verkleinde Europese Commissie zonder lidstaat-relatie

Eric Smaling: Dank u wel!

Pien van der Klei (Stedebroek): Ik ben Pien van de Klei en ik spreek namens de afdeling Stedebroek. Het betreft amendement 114: landbouw, natuur en voedselkwaliteit. Wij zien graag dat de liberalisering van de voedselsector in Europa wordt teruggedraaid. De verklaring is: kleine agrariërs in de Oost-Europese landen ondervinden nu ook de gevolgen van de huidige liberalisering. Het gaat ten koste van het milieu, het dierenwelzijn en de opbrengsten, met name in de biologische land- en tuinbouw. Amendement 152 betreft het milieu. In Europa wordt ons binnen- en buitenmilieu steeds meer vervuild door toevoegingen van allerlei geurstoffen in cosmetische zowel als reinigende producten. Onderzoek naar een verbod op ziekmakende stoffen moet worden uitgebreid. De verklaring luidt: er zijn heftige reacties aangetoond bij zwangere vrouwen, ongeboren kinderen en peuters die met dergelijke stoffen in aanraking zijn gekomen. Onderzoek naar een gedeeltelijk verbod op genoemde stoffen is in Europees verband al enkele jaren aan de orde. Met name de parlementariërs uit Italië en Denemarken maken zich sterk voor deze zaak. Dan nog amendement 198: gezondheid en onderwijs. Wij willen graag dat homeopathische geneesmiddelen weer worden erkend als geneesmiddelen. Onze overweging: ook reguliere geneesmiddelen, hoewel wetenschappelijk getest, roepen veel vragen op. In de nieuwste Tribune staat het artikel: 'Misdadig dat gevaarlijke medicijnen op de markt blijven' en wat te denken van de geneesmiddelenfabrikant Rang Baksi in India...

Eric Smaling: Pien, dat was het, dank je wel!

Patroesjka Sterk (Middelburg): Goedemiddag partijgenoten, mijn naam is Patroesjka Sterk. Op het 19de SP-congres stond ik hier ook en toen werd het verkiezingsprogramma 'Nieuw Vertrouwen' besproken. Met overweldigende meerderheid stemden de SP leden in met het amendement. En Ike heeft het net ook al genoemd: 'Kolen en kernenergie hebben geen toekomst, we verlenen daarom geen vergunningen voor de bouw van nieuwe centrales.' Helder, geen woord Frans bij, dacht ik. Groot was dan ook onze verbazing dat nog geen twee jaar later, op het 20ste congres, in het concept dat we vandaag bespreken staat: 'Kernenergie en schaliegas zijn op dit moment geen alternatief.' Hoezo op dit moment? Heeft kernenergie nu opeens wel toekomst? Afdeling Middelburg stelt voor het landelijk programma 'Nieuw Vertrouwen' leidend te maken, uit respect voor de leden en de keiharde strijd die zij in Zeeland en elders hebben gevoerd om de tweede kerncentrale tegen te houden. Wij hebben toen ons amendement dusdanig beargumenteerd dat een herhaling van de discussie ons, om met de woorden van Arjan te spreken, niet opportuun lijkt. De nieuwe tekst zou dan moeten worden: 'Kernenergie is geen alternatief vanwege de risico's met bijvoorbeeld afval, net zoals kolen. En we beginnen alleen aan schaliegas als dat helemaal veilig en milieuvriendelijk kan.' Dat is de tekst van het amendement dat wij op 20 februari 2014 aan de commissie stuurden en dat op wonderbaarlijke wijze niet in de Nota van Wijzigingen terecht is gekomen. Wij gaan ervan uit dat de commissie dit amendement fatsoenshalve overneemt. Dank u!

Truke Norenbosch (Stichtse Vecht): Hallo, mijn naam is Truke Norenbosch van de afdeling Stichtse Vecht. Ik heb het verkiezingsprogramma voor de Europese Commissie – of nee, van het Europese Parlement – langzamerhand zien

ontstaan en ik heb heel vaak gedacht: 'Ik ga iets zeggen.' Maar omdat je dan op dat moment moet gaan opstaan, zeg ik liever niet iets voor heel veel mensen. En nu kon je van tevoren opgeven en nu sta ik hier dus. Ik heb een soort overpeinzing geschreven, ook naar aanleiding van het feit dat ik naar Ewout Engelen heb kunnen luisteren op een zomeracademie van de SP. De huidige crisis doet mij denken aan een overstroming. Alles wat kwetsbaar is, dreigt te overstromen. In de gemeentes sjouwen wij met zandzakken. We leggen ze om de kinderboerderij, de bibliotheek, de veilige oversteekplek en straks moeten we ook de zorg en het passend onderwijs in de gemeentes gaan beschermen. We roeien met de riemen die we hebben en redden wat er te redden valt. En in Europa? Is het niet tijd voor een Deltaplan? Dus iets wat echt langdurige verbetering en rust in de samenleving kan brengen. Nederlanders zijn, behalve goed in schaatsen, ook best goed in Deltaplannen, maar hoe ziet zoiets eruit zonder water? Misschien moeten we daarvoor wel in Griekenland zijn, want daar is de nood heel hoog en zijn de oplossingen doortastend. Ons SP-programma voor Europa vind ik goed, maar een aantal aanvullingen maakt het nog veel beter. Duidelijkheid en specifieke feiten en plannen zijn heel erg belangrijk. Geen diplomatie, maar daadkracht dus.

Eric Smaling: Dank je wel Truke, je bent er doorheen.

Daan Brandenburg (Groningen): Goedemiddag, partijgenoten. Ik ben Daan Brandenburg van de afdeling Groningen. Ik moet zeggen dat het wel even wennen is. Want gisteren waren we nog met een aantal boze bewoners die in veel te koude woningen wonen, aan het protesteren bij een woningcorporatie. En vandaag zitten we in een veel te hete zaal over Europa te praten. Maar goed, SP'ers kunnen altijd feilloos schakelen tussen straat en welke raad dan ook, dus dat zullen bij deze dan ook maar even doen. De afdeling Groningen is van mening dat de opstelling van de commissie en het programma rond Europa onduidelijk en op sommige punten inconsequent is. Terecht wijzen wij vaak op het democratisch tekort van Europa, de bemoeizucht, de onduidelijkheid en intransparantie van Europa. Maar wanneer het om onze eigen voorstellen gaat, lijken al die problemen met Europa toch een iets minder groot probleem te zijn en stellen we bijvoorbeeld minimumtarieven voor belastingen voor. Mogen landen niet meer zelf gaan over hoe ze hun steun aan boeren geven, terwijl ze die wel zelf betalen? En nog meer van dat soort zaken. Volgens de SP Groningen is het onduidelijk en moet de commissie beter duidelijk maken waarom en wanneer en welke zaken we wel Europees willen regelen en hoe we dan het democratisch tekort, zoals wij dat in Europa zien, daarin tegengaan. De vraag rijst: willen we wel een linkse superstaat, zijn we sociale eurofielen of blijven we eurokritisch? De commissie geeft aan: nee, dat regelen we met een vetorecht. En laat dat nou net een van de voorstellen zijn die in de tweede versie van het programma flink afgezwakt zijn, voorstellen waar we zoveel mogelijk zaken bij het vetorecht willen onderbrengen, zoals het strafrecht. Wij vinden dat we daarin terug moeten naar de oude tekst. Daar hebben we amendement 40 voor, om beter in kaart te brengen wat we nou van die samenwerking in Europa vinden en welke terreinen wel en welke niet. Onze amendementen 4 tot en met 10 moet je vooral in dat licht bekijken. Dank je wel.

Eric Smaling: Dank je wel, Daan. We gaan van het aardgas naar de mijnen.

Jordi Clemens (Heerlen): Goedemiddag! Jordi Clemens, afdeling Heerlen, de mijnstad inderdaad. Ietwat recalcitrant zal ik mijn verhaal over een iets andere boeg gaan gooien. Zoals velen van jullie al weten zit de SP in Heerlen al langere tijd in het stadsbestuur en sinds we daar in de raad de grootste partij zijn gaan dingen heel anders in onze stad. Heerlen is veranderd van een stad van junks naar een gewone stad zou ik bijna zeggen, een veilige stad in ieder geval. Bovendien werd Heerlen, tweemaal als zelfs, uitgeroepen tot de sociaalste gemeente van Nederland. Tegelijkertijd zijn de gemeentelijke lasten in diezelfde periode teruggebracht van de hoogste van Nederland naar een middenmoot tarief. Nou, daar zijn we natuurlijk heel trots op. Toch is niet iedereen blij met dat rode stadsbestuur. En degenen die uit Limburg komen of die om een andere onnavolgbare reden De Limburger lezen, die hebben al een aantal maal daar een paginagrote advertentie kunnen zien waarin de stad tot op de bodem werd afgekraakt. Het bleek daarbij te gaan om een tienduizenden euro's kostende campagne van een Amsterdamse leegstandsspeculant en van een steenrijke warenhuiseigenaar uit Noord-Limburg. Nou, ze zijn boos en verlangen eigenlijk openlijk terug naar de tijd voordat de SP de grootste werd, de tijd dat zij nog met hun CDA-vriendjes in achterkamertjes allerlei zaken konden beknokkelen en stiekem elkaar allerlei dingen konden toespelen. Het is de SP die uiteindelijk een einde maakte aan die hele vriendenrepubliek en die Heerlen terug gaf aan de Heerlenaar. In de krant schreven deze heren: 'Dit is pas het begin.' Nou, laat ze maar komen, zei de Heerlense SP. Ik zeg tegen jullie: in al jullie dorpen en steden en ook in Brussel – ik denk zelfs misschien wel vooral in Brussel – zullen jullie ook de leegstandsspeculanten gaan tegenkomen, jullie zullen de steenrijke warenhuiseigenaren gaan tegenkomen en al hun vrienden. En het is misschien maar goed ook dat je die op je pad gaat vinden. Het is namelijk een teken dat je goed bezig bent. Want wat deze heren vooral dwarszat was dat met de SP aan de macht niet langer de dikte van je portemonnee of je politieke vriendjes bepaalt wat jouw stemwaarde is, maar dat elke stem er één is. En of we het nou het grootkapitaal noemen, de multinationals of de eurocraten, ik zou zeggen: they've got the money, we've got the numbers. We lusten ze rauw!

Bob van Vliet (Delft): Goedemiddag allemaal. Ik mag de bespreking van het verkiezingsprogramma gaan afsluiten, in ieder geval voorlopig. Vindt u het ook warm, vooral in de zaal? Ik zat net me dood te zweten. Ik denk: ik trek mijn jas uit anders, sta ik op het podium te zweten. Blijkt het daar heel koel te zijn, nou ja. Mijn naam is Bob, ik kom uit Delft. Een heel aantal voorstellen van onze afdeling werd al overgenomen door de programmacommissie. Bedankt daarvoor.

Dus ik wilde mijn tijd gebruiken om iets te bespreken wat niet alleen ons opviel, maar ook de slimme mensen uit Amsterdam, zo zag ik net in de voorstellen. Het gaat om ons voorstel 21. En 16 van Amsterdam lijkt daar een beetje op. Wat opviel was dat we in het eerste hoofdstuk een heel aantal keer de mening van anderen gebruiken om onze standpunten te onderbouwen en dat vind ik vreemd. Dat is vreemd, niet? Het probleem is niet – lijkt me – dat mensen vinden dat de Europese Unie ondoorzichtig en ondemocratisch is. Het probleem is dat de Europese Unie ondoorzichtig en ondemocratisch is. Ik denk niet dat ons punt moet zijn dat mensen de mooie praatjes van andere partijen over Europa bedrog vinden. Ons punt moet zijn: de mooie praatjes van andere partijen over Europa zijn bedrog. Dus voorstellen 16 en 21 lijken op het eerste gezicht een beetje van die tekstuele mierenneukpuntjes. Arjan had het er terecht over: heel veel gaat over tekstuele punten. Maar 16 en 21 gaan wel degelijk over een heel belangrijke fundamentele keuze die we vandaag kunnen maken. We kunnen kiezen voor dit soort ietwat arrogante uitspraken, die we verder niet onderbouwen, die ook nog eens munitie geven aan mensen die ons populistisch willen noemen. Of we kunnen kiezen om onze eigen analyse voorop te zetten. We moeten niet bang zijn om onze standpunten stevig te formuleren en er ook vol vertrouwen in klare taal achter te gaan staan. Maar laten we uitgaan van onze eigen analyse, niet de mening van anderen. Steun daarvoor nummer 16 en van Delft nummer 21. Dank u wel!

Uitleg stemprocedure kandidaten Europese parlement

Mariska ten Heuw: Bob van Vliet uit Delft was inderdaad onze laatste spreker. Als u nu in totaal maar 21 in plaats van 22 sprekers op het podium hebt gezien, dan bent u het tellen niet verleerd, want dat komt omdat Tineke Mollema van Súdwest-Fryslân toch heeft besloten het woord hier niet te voeren. Dus 21 mensen hebben hier zojuist het woord gevoerd en deze 21 mensen hebben ook het recht om straks in tweede termijn weer het woord te voeren. Voordat we gaan pauzeren, gaan we het nog hebben over de stemming over de kandidatenlijst. En daarvoor vraag ik u als eerste of u ermee akkoord gaat dat Remine Albers het stembureau vandaag voorziet. Ja, u vindt dat akkoord? Prima. En Tim van Houten gaat haar assisteren – ook een vertrouwd gezicht als het op stemmingen op het congres aankomt. En ik ga ervan uit dat u ook daarmee akkoord bent. Als dat zo is, dan wil ik Remine vragen om de stemprocedure uit te leggen. Remine, wil je naar voren komen en de stemprocedure toelichten?

Remine Albers: Goedemiddag allemaal. De stemming straks over de personen gebeurt schriftelijk en geheim. U heeft vanmorgen bij aanmelding in uw map een stembiljet ontvangen, dit stembiljet. Nou heeft u daar twee mogelijkheden, heel overzichtelijk. Als u de kandidatenlijst in zijn totaliteit steunt, dan kiest u optie 1. Dan ben je heel vlug klaar en dan zit je heel snel bij de lunch straks. Maar we hebben toch een tweede optie gegeven, dat is namelijk de optie als u zegt: 'Nou, ik vind er een aantal mensen op staan...' Nou, wat mij betreft is het overbodig of wat dan ook, maar dan moet u gaan vinken. U zet dan voor degenen die u wel kiest een kruisje. Ja? En als u dan straks de zaal verlaat, dan kunt u uw stembiljet in de daarvoor bestemde klaarstaande bussen deponeren. Daar heeft u de tijd voor tot een half uur na aanvang van de lunchpauze. Komt u later? Alles voorbij, tevergeefs zitten kruisen... Dus nogmaals: optie 1, één kruisje, hele lijst akkoord; optie 2, uitzoeken wie je belangrijk vindt en te laat komen voor de lunch, denk ik. Dank jullie wel!

Mariska ten Heuw: Remine, dank je wel. Blijf nog even allemaal zitten. Ik snap dat iedereen het warm heeft en graag wat wil drinken en ook een broodje wil hebben. Maar we zijn hier met ongeveer 900 SP'ers. Er is meer dan genoeg voor iedereen en als u zo meteen de zaal verlaat, stort u dan allemaal niet op het eerste de beste broodje dat u tegenkomt, maar loop misschien even wat verder door naar achteren. Er is ook gerekend op mensen die geen vlees dan wel vis eten, maar dat betekent dat degenen die omnivoor zijn de broodjes kaas moeten laten liggen voor de vegetariërs onder ons. Of in ieder geval, ook het vlees moet op, doe dus met eten wat je als omnivoor gewend bent. Als u nog niet zo'n mooie congresfoto hebt, dan kan dat zo meteen in de pauze. En natuurlijk kunt u in de pauze terecht in de SP-winkel, waar zowel Arjan Vliegthart als Jules Iding zijn om hun recente boeken te signeren. Vergeet, zoals Remine zei, niet om uw stembiljetten te deponeren in de stembussen bij de uitgang. Ik stel vast dat we vijf minuten later pauzeren dan staat aangekondigd en de stembussen sluiten dan ook om tien over één. Daarna is uw stem niet meer geldig. Ik zie iedereen om half twee stipt hier weer terug in de zaal voor het vervolg van het congres. Eet smakelijk!

Beantwoording eerste termijn verkiezingsprogramma

Eric Smaling: Fijn, iedereen is weer terug, zie ik in één oogopslag. Ik hoop dat iedereen een aangename lunch heeft gehad en heeft kunnen bijpraten of ook nieuwe mensen heeft leren kennen. Dat is natuurlijk ook een functie van zo'n groot congres met zoveel mensen. We hebben toch nog een pauzetje straks halverwege de middag, want dan moet er ook nog geteld en gestemd worden. Dus dan is er nog een gelegenheid om te netwerken, uiteraard ook als alles is afgelopen. Dan kunnen we er een biertje bij pakken of wat dan ook. We zagen een kort filmpje over de gemeenteraadsverkiezingen. Dat wordt spannend natuurlijk, met meer afdelingen die meedoen dan ooit. We gaan door met waar we gebleven waren en dat is de commissie die achter mij zat, maar nu niet meer. Die gaat namelijk antwoord geven op de kwesties die door de gedelegeerden aan de orde zijn gesteld. Dus wil de commissie graag weer aan tafel komen? Ja, daar zijn de heren. Het zijn alleen maar heren deze keer, volgende keer gaan we daar weer wat aan doen. Maar het zijn

wel wijze mannen. Ze hebben samen zo'n ruim 20 minuten om de beantwoording in eerste termijn vorm te geven. Het is aan henzelf om te beslissen wie langer en wie korter praat en ook waarover. Dat gaan ze nu doen. Dennis is als eerste aan het woord. Dus Dennis, ga je gang!

Dennis de Jong: Dank je wel, ik zal het kort houden. In ieder geval heel veel dank voor de algemene steun. Het is goed om te zien dat we het over hoofdlijnen met elkaar eens zijn. Ik zal zelf vooral ingaan op hoofdstukken 5, 6 en 10. En dan kom ik uit bij een probleem dat onder andere Rotterdam en Wageningen hebben opgebracht en dat gaat over het vrij verkeer van werknemers. Eigenlijk is de stelling van die afdelingen: als je de uitbuiting geregeld hebt, zodat dat niet meer voorkomt, is vrij verkeer geen probleem. Ik denk toch dat je onder ogen moet zien dat er nog hele grote verschillen zijn in de Europese Unie. Wij waren tegen de toetreding van Roemenië en Bulgarije. En dat betekent ook dat we er tegen waren dat het vrij verkeer in die landen nu al van toepassing is. Dat leidt gewoon tot heel veel ellende. Als je in Zundert kijkt naar wat daar gebeurt in de vakantiehuysjes... Dat zit vol op dit moment en daar hebben mensen ook problemen mee. Dat moeten we erkennen, we moeten de problemen benoemen en dat betekent dat de programmacommissie niet amendement 164 van Rotterdam overneemt. Wat we Rotterdam wel willen toezeggen – want in de Rotterdamse situatie kan ik me daar ook wel wat bij voorstellen – is dat we nog eens goed kijken naar het woord 'leefbaarheid'. Er is in Rotterdam Leefbaar Rotterdam, daar zijn we geen fan van en in die zin zou ik misschien voor leefbaarheid een ander woord kunnen vinden. Die strekking nemen we wel over, dat is amendement 90.

Dan de privacy. Chris uit Rotterdam sprak daar over. Het gaat om amendementen 176 en 177 van Rotterdam. Die willen wij als commissie niet overnemen en daar hebben we, denk ik, goede redenen voor. 176 zegt dat we geen biometrische gegevens moeten opnemen in ons paspoort. Daar zijn we het als commissie en als partij, denk ik, mee eens. Alleen dat bepalen we echt zelf. Dat gaan we niet opnemen in een Europees programma, zodat de Europese Commissie gaat uitmaken of wij biometrische gegevens gaan opnemen of niet, want voor je het weet moeten we ze opnemen van Brussel en daar hebben we geen behoefte aan. Wat de vingerafdrucken betreft, daar gaat Europa alleen maar over bij asielzoekers. Dat heb je nodig om dubbele asiolverzoeken te voorkomen, maar ook daar geldt: meer dan dat willen we niet aan Europa geven. Amendement 177 zegt dat we verdragen met de Verenigde Staten moeten opzeggen vanwege de problemen met privacy die we op dit moment met de VS hebben. Dat staat er in, alleen moet je naar hoofdstuk 14.8 kijken. Daar staat in dat we het vrijhandelsverdrag met Amerika überhaupt niet willen, niet alleen vanwege de privacykant, maar we zijn überhaupt tegen dat verdrag dat één grote markt wil maken van Europa en Amerika. Dat willen we niet, dus volgens mij is 177 overbodig.

Arnold Merkies: Dag, ik zal het met jullie hebben over crisis en financiën, twee woorden die tegenwoordig altijd samen worden genoemd. Laten we in ieder geval één ding samen vaststellen: dat de crisis niet wordt veroorzaakt door landen die allemaal steeds meer willen uitgeven en steeds meer schulden willen maken. De crisis wordt veroorzaakt door de financiële sector, door roekeloos gedrag in de financiële sector en slecht toezicht daarop. Dit is hopelijk geen applaus voor die financiële sector, die moeten we inderdaad aanpakken, net als de eurocrisis die daar nog eens bovenop komt. Daarom is het ook zo belangrijk om antwoorden te hebben op die crisis, want die oorzaken van de crisis zijn nog niet weggenomen. Daarom zijn die antwoorden in het hoofdstuk over de crisis en financiën zo belangrijk. Gezien het feit dat er weinig reacties op zijn geweest, ga ik ervan uit dat dit zeer positief is ontvangen. Dat hebben wij ook gehoord in alle afdelingen waar we hebben gesproken. Er zijn wel een paar opmerkingen gemaakt. De ene is van Marleen van Dam uit Purmerend en zij zegt: die 3-procentsnorm is eigenlijk veel te rigide, ook op de lange termijn. Dat is inderdaad zo, die is veel te rigide. We hebben hier overigens al een stukje uit Enschede overgenomen, dat het geen dwangbuis mag zijn. En ik denk ook dat we hier, wat betreft Marleen van Dam, de strekking kunnen overnemen van Purmerend. Maar ze zegt ook: 'De aandacht moet gaan naar hervormingen die de oorzaken aanpakken.' Nou, dat is dan het stukje waar we wat minder enthousiast over zijn. Hervormingen kunnen altijd goed zijn, maar omdat dit een beetje een onderwerp is dat gekaapt is door rechts, waardoor hervormingen vaak in een slecht daglicht staan, is dat het punt dat we dan niet zullen overnemen.

Dan wat betreft belastingontwijking: over belastingontwijking hebben we er deze keer, anders dan andere keren, best wel veel ingezet. Toch is er een extra punt gekomen en dat kwam van Frank Futselaar van Zwolle. Dat ging erover dat we eigenlijk af willen van de afspraken die worden gemaakt door de belastingdienst met multinationals. Hij heeft het eigenlijk heel goed onderbouwd en ik zou dat ook willen overnemen. Dat kan dan toegevoegd worden aan die andere punten die we al hebben om de belastingontwijking in Europa aan te pakken.

Dan een laatste punt, dat ging ook over belasting en kwam van Daan Brandenbargh uit Groningen. Dat ging over een minimumtarief voor de vennootschapsbelasting en overigens ook een minimumgrondslag voor de vennootschapsbelasting. Dat is iets wat ik niet zal overnemen. Wij vinden dat minimumtarief voor de vennootschapsbelasting echt heel belangrijk, want wat krijg je anders? Een race to the bottom. Je krijgt dat de vennootschapsbelasting in al die landen steeds verder omlaag gaat en juist dat ondermijnt onze soevereiniteit. Juist dat ondermijnt dat we onze eigen tarieven kunnen stellen. Dus daarom willen we in Europa wel degelijk afspraken hebben over een minimumtarief voor de vennootschapsbelasting.

Harry van Bommel: Ik zal iets zeggen over amendementen die zijn ingediend bij hoofdstukken 7, 8.9 en 13. En dat gaat dan vooral over landbouw, natuur, milieu en gezondheidszorg. Er zijn soms amendementen ingediend waarbij door de ene afdeling wordt voorgesteld om het beleid veel strikter te maken, terwijl het andere amendement er dan voor pleit om het beleid veel ruimer te maken. Dat gebeurt bijvoorbeeld bij amendementen 111 en 121, die over genetische modificatie gaan. Aan de ene kant wordt daar dus voorgesteld, in 111, om veel meer ruimte te geven. De andere zegt een onbepaald verbod te willen. Wij denken met de tekst in het programma precies middenin te zitten en we zouden dan ook geen van beide amendementen willen aanraden. We denken dat de tekst nu mooi gebalanceerd is.

Met betrekking tot amendement 125, dat over lokale visserij gaat: wij vinden dat amendement te rigoureuus. Er staat al dat we niet willen dat de lokale visserij wordt bedreigd. Dat er wordt overbevist is echter niet altijd het geval. We hebben wel moties ingediend om te zorgen dat het daadwerkelijk gaat om het surplus aan vis dat door Europese schepen wordt opgehaald. Daar wordt nu slecht op toegezien en daarom is een onafhankelijke klachtencommissie noodzakelijk. We willen bepaalde vormen van samenwerking dan ook niet uitsluiten en we vinden dit amendement, 125, te rigoureuus. We zouden het daarom willen ontraden.

Dan amendement 142 over de CO₂-reductie. Rotterdam stelt voor, ambitieus als altijd, om niet de 40 procent – waar nu overeenstemming over is – als reductie te hanteren, maar verder te gaan naar 50 procent. We hebben daar over gesproken, wij vinden het een buitengewoon ambitieuze doelstelling. We vragen ons af of dat wel haalbaar is. Tegelijkertijd moeten we vaststellen dat onze fractie in Brussel al een keer voor een dergelijke verruiming naar 50 procent heeft gestemd. En we denken daarom dat het past om dat in ons programma gewoon onverkort over te nemen van Rotterdam.

Bij amendement 144 gaat het over de emissiehandel. Op de emissiehandel is veel op af te dingen. Echter, nu in het programma voorstellen dat dat helemaal moet worden afgeschaft, dat vinden wij te rigoureuus. Te rigoureuus, omdat je daarmee de weg naar een toekomstige rol van emissiehandel volledig afsluit. We zouden daarom willen aanraden om dat amendement niet over te nemen of daar voor te stemmen.

Dan amendement 147 met betrekking tot fijnstof. We hebben daarover in de eerste nota van wijzigingen al dingen genoteerd. De ambitieuze normen voor roet en fijnstof nemen we wat ons betreft qua strekking over. We zouden de indieners willen vragen nog even goed te kijken naar de eerste nota van wijziging, omdat we denken dat we met die tekst tegemoet komen aan hetgeen er in 147 wordt gesteld.

Amendement 152 betreft de vervuiling door geurstoffen in cosmetische producten en reinigingsmiddelen. Hoewel voor dit amendement veel te zeggen valt, vinden wij dit te specifiek. Het beperkt zich weer tot een bepaalde groep. Het klopt allemaal wat er in het amendement staat, maar we vinden het te specifiek en we zouden het daarom niet willen aanbevelen.

Amendement 186 betreft de regionale luchthavens. Het gaat dan over normen voor de luchtkwaliteit en het geluid. Naar onze opvatting is dat al mogelijk binnen het nationale beleid en we zien dan ook geen noodzaak om dat amendement aan te nemen.

Amendement 198 ten slotte betreft homeopathische middelen. In dat amendement wordt voorgesteld om te komen tot de erkenning van homeopathische middelen als geneesmiddelen, ook door de verzekeraars. Ja, hier zit gewoon een verschil van opvatting. De SP is er niet voor om zomaar homeopathische middelen te erkennen als geneesmiddelen. Dat is een wezenlijk verschil van opvatting met de indieners van dit amendement en wij laten de keuze daarin aan het congres. Maar wij hebben een lange staat van dienst als het gaat om dit thema. Het is voor discussie vatbaar, maar we laten de beslissing graag aan het congres. Wij bevelen aan om dat niet over te nemen. Dank u wel.

Arjan Vliegthart: Partijgenoten, tot slot wil ik graag met jullie de hoofdstukken 1, 2 en 14 doen, plus twee losse opmerkingen en die gaan over amendement 157. Het eerste amendement gaat over kernenergie. Ike uit Rotterdam sprak daarover, net als Petroeska uit Middelburg. Inderdaad Petroeska, tijdens het congres in 2012 nam dit congres de motie aan dat kernenergie geen toekomst heeft en dat het past niet om dat in het Europees programma anders te formuleren. Tegelijkertijd wil de programmacommissie wel in overweging geven dat wij van mening zijn dat de vraag 'Hoe komen we aan onze energie?' een vraag is die we in Nederland moeten beantwoorden. Dit moeten we dus niet aan Europa overlaten, zodat Europa ons gaat vertellen hoe we aan onze energieopwekking moeten komen. Daarom stelt de programmacommissie voor om die zin die 'op dit moment' behelst, te vervangen door de strekking dat Europa niet gaat over de samenstelling van onze energiemix en dat het Nederland vrij staat om daarin haar eigen keuzes te maken. Daarmee blijft de congresuitspraak van 2012 onverkort van kracht en doen wij recht aan het idee dat Europa niet moet gaan over zaken die wij op nationaal niveau prima zelf kunnen oplossen.

Dan kom ik op amendement 189, zo gloedvol verdedigd door Laurens Ivens uit Amsterdam, over die snorscooters. Laurens heeft daar grote problemen mee in Amsterdam en schermt met een opinieonderzoek in Amsterdam dat

aangeeft dat een meerderheid van de Amsterdammers zou willen dat ze verboden werden. We zijn het met de indiener van dit amendement eens dat het nationale overheden vrij zou moeten staan om eigen additionele milieu- en geluidsnormeisen te stellen aan voertuigen. Het mag niet zo zijn dat Brussel vertelt welke voertuigen wij op onze wegen zouden moeten toelaten. Aan de andere kant – en dat geef ik de afdeling Amsterdam in overweging – zou het dan ook niet zo moeten zijn dat Brussel ons vertelt welke voertuigen we moeten verbieden. Dus als we het nou zo met elkaar afspreken dat we in het programma opnemen dat nationale overheden het recht hebben om extra eisen te stellen aan milieu- en geluidsoverlast, waardoor het in Nederland mogelijk wordt om snorfietsen te verbieden. Volgens mij kan Laurens dan in Amsterdam aan de campagne en brengen we ons partijprogramma in lijn met datgene wat wij zeggen: Brussel moet niet over ons bazen.

Dan kom ik bij de hoofdstukken 1 en 2. Daar is veel over gezegd. De programmacommissie wil toch wel één noot met dit congres kraken. Als Daan uit Groningen zegt dat wij in dit programma geen blauwdruk hebben voor Europa, dan zeg ik: dat heeft Daan goed gezien. Een verkiezingsprogramma is namelijk niet een blauwdruk voor wat wij met Europa willen. Nee, een verkiezingsprogramma is er om te vertellen wat wij de komende vijf jaar in het Europees Parlement willen bereiken. We hebben een beginselprogramma, daar zeggen we dingen over Europa. We hebben vorig jaar uitgebreid in de partij gediscussieerd over Europa en daar is een kaderkrant uit voortgekomen waarin de tien uitgangspunten van ons Europabeleid vastgelegd zijn. En dit programma is een uitwerking daarvan. En daarom kan de programmacommissie ook niets anders doen dan de amendementen 5, 6, 40 en 1 ontraden. Want een programma gaat over dingen die we moeten doen en dingen die we kunnen halen. Dat mag best ambitieus zijn, we mogen best op onze strepen staan, maar we moeten geen blauwdruk maken voor wat we met Europa doen. Anders doen we hetzelfde als de eurofielen en dat mag echt niet de bedoeling zijn.

Dan kom ik bij amendement 34 of amendement 40. Dat stelt dat we de formulering rond de rode kaarten scherper moeten stellen. Ook hier geldt hetzelfde als wat Harry van Bommel zojuist zei: sommige partijgenoten willen het graag scherper en anderen willen het graag losser. In de eerste nota van wijzigingen hebben we al een aanpassing van die vetorechten-discussie bepleit en die werd door Paula uit Amsterdam – door haar rode kaart – van harte ondersteund. Wij denken dat de huidige formulering daar ook recht aandoet. Vandaar dat we dat amendement, nummer 40, ook ontraden.

Datzelfde doen wij met amendement 21. Niet omdat wij vinden dat Europa zou moeten vertellen wat wij met onderwijs zouden moeten doen of dat het aan de nationale lidstaten ligt. We hebben daar een helder standpunt over, het staat ook in ons verkiezingsprogramma. Maar dat past niet in de inleiding. En volgens mij moeten we er ook wel voor zorgen dat we een beetje een consistent programma houden en dat we niet overal wat dingen instoppen op plekken waar die niet horen.

Dan kom ik ten slotte bij amendement 203 van Ineke Palm over de Palestijnse gebieden. Partijgenoten, soms is het goed om grote woorden te gebruiken, maar het is beter om effectief te zijn. Onlangs was Tiny Kox, onze voorzitter in de Eerste Kamer, bij president Abbas in het kader van de Raad van Europa en Abbas vertelde hem letterlijk dat hij ongelooflijk geholpen zou zijn wanneer die producten nou eens juist gecertificeerd zouden worden. En hij vroeg zijn vrienden in deze wereld om zich daar sterk voor te maken. Dat is wat de SP de afgelopen jaren heeft gedaan, dat is wat Harry van Bommel de afgelopen jaren in de Tweede Kamer heeft gedaan. En daar moeten we nog steeds de komende jaren strijd voor leveren. Dat komt niet vanzelf. En door dit nu op te nemen, maken wij ons sterk voor iets wat de Palestijnen zelf aangeven van het grootste belang te vinden. En daarom zegt de programmacommissie: het huidige tekstvoorstel is beter dan het voorstel van Rotterdam. Ik dank jullie wel.

Tweede termijn bespreking verkiezingsprogramma

Mariska ten Heuw: Leden van de programmacommissie, hartelijk dank voor jullie grondige beantwoording. Jullie in de zaal hebben de diverse leden van de programmacommissie een aantal toezeggingen horen doen over wijzigingsvoorstellen waarvan ze voorstellen die alsnog over te nemen dan wel de strekking ervan. Het lijkt mij goed dat ik even zeg om welke wijzigingsvoorstellen het gaat. Het gaat om nummers 57, 83... Ja, straks ga ik nog een keer de totale lijst met u doornemen. Het gaat er nu met name om dat de vertegenwoordigers die weer het woord willen voeren, weten dat het niet meer per se hoeft. Het gaat dus om nummers 57, 83, 157 en 189. Daarvan hebben de leden van de programmacommissie gezegd dat ze de strekking van het wijzigingsvoorstel overnemen. Met betrekking tot wijzigingsvoorstel 142, zo hebt u Harry van Bommel horen zeggen, wordt door de programmacommissie voorgesteld om dat in z'n geheel over te nemen. Dat betekent dus ook dat dat straks niet meer in stemming komt, maar dat vertel ik u straks nog een keer. De mensen die in eerste termijn het woord hebben gevoerd, zijn ook gerechtigd om hier in tweede termijn weer op het podium te verschijnen. De spreektijd is dan één minuut. Degenen die dat willen – het hoeft dus niet – worden door mij uitgenodigd om zich nu links te melden bij Lian. En dan gaan we, zodra wij de lijst compleet hebben, verder met de tweede ronde van het congres. Blijft u allemaal even rustig op uw stoel zitten, het duurt niet lang. Over een paar minuten gaan we verder. Dank u wel.

Dames en heren, 14 van de 21 mensen die in eerste termijn hebben gesproken, hebben aangegeven alsnog in tweede termijn het woord te willen voeren. Dat zijn: Matthias van Hunnik, Ronald Portier, Peter Rietveld, Ike Teulink, Chris Roorda, Bernard Gerard, Laurens Ivens, Ineke Palm, Maikel Balvert, Riet Nigten, Douwe van der Woude, Petroska Sterk, Daan Brandenburg en Bob van Vliet. Zij zullen één minuut de tijd krijgen om hun wijzigingsvoorstel te verdedigen. Matthias van Hunnik uit Nijmegen, je hebt één minuut.

Matthias van Hunnik (Nijmegen): Dank je wel. Het gaat nog steeds over voorstel 144, over de emissiehandel. Harry van Bommel stelde net namens de commissie voor om dat te ontraden, omdat amendement 144 naar de toekomst toe een rol voor emissiehandel onmogelijk maakt. Alleen is, wat ons betreft, de vraag nu: zien wij wel een toekomst voor emissiehandel? Of willen we er liever van af? En wat ons betreft gaan we dat regelen door middel van wetgeving, landelijk en Europees waar dat nodig is. Dus wat ons betreft blijft het voorstel gewoon staan. We moeten af van die ondoorzichtige, onduidelijke emissiehandel. Dank je wel.

Ronald Portier (Dordrecht): Partijgenoten, helemaal aan het begin van deze discussie heeft Harry van Bommel gezegd dat wij een radicale make-over van Europa willen en dat wil ik ook. We willen een radicale make-over van Europa, maar gaat dit lukken binnen het kader van de Europese Unie en verdragen van de Europese Unie? In amendementen 30, 31 en 35 van Dordrecht pleiten wij ervoor dat we van deze verdragen af moeten, dat we bestaande verdragen moeten verscheuren en dat wij moeten opkomen voor een ander en echt sociaal Europa. Want wie gelooft er dat 27 landen tegelijkertijd instemmen met een sociaal Europa zoals wij dat willen? Wie gelooft er dat Angela Merkel daarmee akkoord gaat of dat tegelijkertijd Malta, Cyprus, Estland, Letland, Litouwen, Bulgarije, Frankrijk enzovoorts daarmee akkoord gaan? Met 27 landen die een vetorecht hebben, is een wijziging van de bestaande verdragen onmogelijk en daarmee is een wijziging van het kapitalistische karakter van de Europese Unie onmogelijk. Wij moeten af van de Europese Unie.

Peter Rietveld (Zuidplas): Beste mensen, mijn conclusie in het vorige gesprek was dat er balans is tussen het beschrijven van problemen en het bieden van oplossingen in het programma. Dat vind ik nog steeds, maar met een klein ding daarbij. En dat is toch wel de aandacht die er is voor de problemen rond de arbeidsmigratie. Ik denk dat daar veel meer in oplossingen gedacht kan worden. En het voorbeeld dat er nu vakantiehuizen vol zouden zitten met arbeidsmigranten in Bulgarije – ja, dat vind ik nou typisch zo'n beschrijving van een probleem. Ik zou veel meer willen denken aan oplossingen die daarvoor geboden kunnen worden, zodat je de mensen die dat die Bulgaren en Roemenen aandoen, aanpakt. Dat wou ik nog even zeggen.

Ike Teuling (Rotterdam): Ik begin nog maar eens even met de heldere zin: 'Kernenergie en schaliegas zijn geen alternatief, op dit moment niet en in de toekomst niet.' Natuurlijk moeten wij daar nationaal onze keuze over maken, maar we moeten ook – waar het kan – reguleren wat onze burens doen. Want kerncentrales staan niet voor niets altijd heel vlak op de grens, zodat als het mis gaat de buurlanden een probleem hebben en niet het land waar zo'n centrale staat. En dan schaliegas, dat moet onder de grond blijven zitten, niet alleen vanwege watervervuiling en al die andere problemen, maar ook simpelweg vanwege de klimaatverandering. Als wij die 50 procent emissiereductie willen halen, dan kunnen we het ons gewoon niet veroorloven om schaliegas uit de grond te halen, niet in Nederland, niet in Duitsland, niet in Frankrijk. Dat moet gewoon onder de grond blijven zitten. En als we dat Europees kunnen reguleren, laten we dat dan vooral gaan doen. En dan nog heel kort over GMO's, want ik zie dat mijn tijd bijna op is. Als we GMO's toelaten, dan accepteren we dat multinationals als Monsanto – die niet onder enige democratische controle staan – bepalen waar ons voedsel vandaan komt en niet onze boeren.

Chris Roorda (Rotterdam): Dennis, dank voor je commentaar. Toch moet ik daar zeker op reageren, want eigenlijk ga je zeer weinig in op wat ik eigenlijk wilde zeggen. Ten eerste: het onderwerp privacy en burgerrechten komt gewoon veel te weinig aan bod. De amendementen 176 en 177 zijn daar heel duidelijke handvatten voor. Over 176 zegt u: de EU gaat niet over paspoorten. En 177 gaat ook over biometrische gegevens. Daar wordt in Europa over gesproken. 177 is veel breder dan dat ene handelsverdrag met de VS. Het gaat heel sterk om de strekking van wat in 177 staat. Ik hoop dat beide onderwerpen worden opgepikt. Ook op het onderwerp rond de Roemenen en Bulgaren ga ik nog heel kort in, want u weet dat ik dat nog veel belangrijker vind. Het gaat namelijk om dat fameuze woord 'framing'. U noemt ook dat het gaat om problemen erkennen, problemen benoemen. Maar welke problemen erken je? En welke problemen benoem je? Je moet zowel de problemen aan de oppervlakte erkennen als de onderliggende problemen. En als je alleen maar te veel ingaat op die Wilderstaal, die er toch doorheen zit, dan is het te makkelijk.

Bernard Gerard (Eindhoven): Over amendement 186, vliegtuigen. Ik doe nogmaals een beroep op dit congres om wel in te stemmen. Het klopt dat Europa nu allerlei dingen kan doen op het gebied van vliegtuigen. Mijn stelling is niet dat het niet kan, mijn stelling is dat Europa daar niet ambitieus genoeg gebruik van maakt. Niet voor niets vindt er op dit moment in heel Europa een petitie plaats, gericht op het Europees Parlement, met betrekking tot zaken als nachtvluchten, modernisering van vliegtuigen en gemeenschappelijke belastingheffing. Ik pleit voor een hogere ambitie en voor het stemmen voor dit amendement, om daar een ondersteuning aan te geven vanuit dit congres. Met het andere amendement over fijnstofnormen kunnen wij zeer goed leven zoals het geformuleerd is.

Laurens Ivens (Amsterdam): Partijgenoten, wat hebben we toch een prachtig verkiezingsprogramma. En na de toezeggingen die we net gehoord hebben, is het er alleen maar mooier op geworden. Ik ben heel erg blij dat ook voorstel 189 in strekking wordt overgenomen. We strijden tegen het neoliberale en voor het democratische. We willen geen EU die veilig en schoon verkeer verbiedt, zoals nu is. Maar – Arjan heeft gelijk – we willen ook geen EU die voertuigen uitsluit. We zetten nu de eerste stap tegen de snorscooters. We gaan de macht van het grootkapitaal beteugelen, daar ben ik heel erg blij om en dat kan op heel veel andere terreinen natuurlijk ook nog. Daarom hebben we zo'n goed programma. Over amendement 89: dat gaan we in de EU regelen. Over 25 dagen bereiden we de steden daar al vast op voor, in ieder geval Amsterdam. We gaan op alle niveaus een vuist maken tegen het grootkapitaal en voor de mensen. Ik heb er volop vertrouwen in. Dank je wel.

Ineke Palm (Rotterdam): Oké, over amendement 203. Palestijnse NGO's, mensenrechtenorganisaties en vakbonden vragen om een boycot. Het internationale recht moet gehandhaafd worden. Als je daar aan gaat tornen, dan is een rechtvaardige oplossing verder weg dan ooit. Producten uit de nederzettingen zijn illegaal. Nederzettingen en de nederzettingseconomie zijn de kern van het probleem en daar moeten we met alle middelen tegen vechten. Dit is dringend, want volgens iedereen maken de nederzettingen en hun uitbreiding een vredesregeling snel onmogelijk. Als rond Jeruzalem alles wordt volgebouwd, dan is een tweestaten-oplossing een illusie. En dat is precies waar Israël me bezig is. De tijd van pappen en nathouden is voorbij.

Maikel Balvert (Amstelveen): Bescherm de banaan! Laat de lokale economieën in de derde wereld niet over de banaan uitglijden. Waarom is ons amendement over de bezige bij wel overgenomen en ons amendement over 'De tomaat redt banaan' niet. Bescherm de lokale boer in de derde wereld, steun amendement 130. Ons amendement nummer 17 in hoofdstuk 1 willen we graag verplaatsen naar hoofdstuk 13. Hier graag aandacht voor. Voorkomen is beter dan genezen. De financiële wereld houdt niet op bij de banken. Voorkom dat Nederland vanuit de eurozone nog vatbaarder wordt voor een nieuwe crisis. Daarom steunen wij ons eigen amendement natuurlijk, wij raden nummer 84 zeer sterk aan. Iedere lidstaat wil een zetel behouden in de Europese commissie. Door het aannemen van punt 37 wordt een discussie over lidstaat-roulatie voorkomen. Bovendien sluit het punt aan bij het programma, dat pleit voor meer EU-democratie en minder EU. Dank u wel.

Riet Nigten (Wageningen): Ik wil nog pleiten voor wijziging nummer 34. Ik blijf van mening dat we de geschiedenis geen recht doen als we blijven zeggen dat de oorspronkelijke Europese Unie opgericht is puur en alleen voor de vrede. Het klopt niet in het licht van wat wij als partij altijd zeggen en verdedigen. Laten we niet aan geschiedvervalsing doen. Verder pleit ik ook nog steeds voor 89 en 165, over arbeidsmigratie. Het noemen van landen en volkeren is ons inziens de SP onwaardig. Degenen die profiteren van de arbeidsmigratie zijn met name Nederlanders: Nederlandse uitzendbureaus, Nederlandse bouw- en tuinbouw-bedrijven en uiteindelijk de Nederlandse overheid en grootgrutters zoals Albert Hein. Als er naar groepen gewezen moet worden, dan ook graag naar de schuldige. We willen toch niet in een adem genoemd worden met de PVV?

Douwe van der Wouden (Leeuwarden): Ik heb een korte vraag aan de commissie. Amendement 106 is namelijk niet behandeld, er is geen antwoord op gegeven. Dat gaat maar om een klein woordje en dat is het woordje 'alle' in 'alle bedrijven'. Dank u.

Patroesjka Sterk (Middelburg): De strekking van het amendement van Amsterdam over de scooters is overgenomen. Hartstikke mooi! Me dunkt dat kerncentrales dan op zijn minst aandacht verdienen in dit programma. En, Arjan, natuurlijk gaat Europa niet over onze energiemix, maar we kunnen maar duidelijk zijn. Ons amendement wordt hiermee in ieder geval geen recht gedaan. Dus neem dat sowieso over. Even iets anders rechtzetten. Tineke Mollema uit Súdwest-Fryslân heeft zich niet teruggetrokken als spreker, zij is ziek. Ik mag in haar plaats ook wat zeggen. In Middelburg hebben we geen dreiging van schaliegasboringen. Maar uit solidariteit met andere afdelingen die hier tegen strijden, steunen wij ook amendementen 156 en 157 van Súdwest-Fryslân en Rotterdam. Schaliegas is een gevaar voor het milieu door de chemicaliën die gebruikt worden. In de VS waren de kosten voor het boren 42 miljard en de opbrengsten 32 miljard dollar. Rekenen is niet mijn sterkste kant, maar dit lijkt me niet economisch gezond. De SP zet in op zon en efficiency. Verknoei de toekomst niet. Dank u wel.

Daan Brandenburg (Groningen): Laat ik over één ding heel helder zijn: Groningen is geen tegenstander van vennootschapsbelasting. Wel vragen we ons af of dit een zaak is die Europees geregeld dient te worden. Wanneer het gaat om het minimumloon, het opnemen van biometrische gegevens in paspoorten en kernenergie, dan adviseert de commissie om dit niet op te nemen, omdat Europa dan te bemoeizuchtig hierover wordt en dan zou het wel eens de verkeerde kant op kunnen gaan. Wij vragen ons af of dat bij vennootschapsbelasting niet hetzelfde is. Het is precies die spagaat waar wij in onze amendementen 8 en 9 op wijzen, waarbij het voor ons niet duidelijk is wat Europa nou wel of niet mag regelen. Verder wil de afdeling Groningen helemaal geen blauwdruk voor Europa. Wij willen een antwoord op de vraag of wij nou minder bemoeizucht vanuit een ondemocratisch Brussel willen of dat we bemoeizucht uit een democratisch Brussel willen, een Brussel dat ons wel bevalt en dat dat dan prima is.

Bob van Vliet (Delft): Hallo, ik heb net voorstel 21 verdedigd. Het gaat erom dat we onze standpunten niet in de eerste plaats verkopen met het feit dat heel veel andere mensen het ook al vinden, het gaat erom dat we een eigen analyse geven. En om daarmee af te stappen op al die mensen die we nog te overtuigen hebben. Ik haal in mijn verhaal ook Arjan en Harry door elkaar. Ik denk dat Arjan als straf daarvoor heeft besloten geen antwoord te geven of geen reactie te geven op dit voorstel. Of het is hem ontschoten – en voor die interpretatie kies ik. De commissie heeft gedacht: weet je, daar zijn we het eigenlijk wel mee eens, gaan we geen woorden meer aan vuil maken. Daarom, voordat we vergeten om allemaal naast voorstel 21 dat vinkje bij voorstemmen te zetten, noem ik hem nog een keer. Bij deze voorstel 21, een vinkje. Dank u wel.

Eric Smaling: Hartelijk dank jullie allemaal voor het je houden aan de tijd, maar ook voor de de gepassioneerde en to the point wijze waarop jullie je punten naar voren hebben gebracht in de eerste termijn en nu ook weer in de tweede termijn. Wat hier nog op volgt is de reactie van de commissie in tweede termijn, maar dat zal niet onmiddellijk gebeuren. Sterker nog, de commissie wordt gevraagd om even af te nokken, want het is weer tijd voor something completely different – wie zei dat ook altijd weer? Een soort televisieprogramma. Kijk, sommige mensen komen hier naar toe en die denken: 'Ja, we komen hier alleen maar om te lachen met Emile.' Maar er zijn nog wel meer mensen waar je mee kunt lachen en dat zou nu wel eens kunnen gaan gebeuren. Hij heeft een nieuwjaarsconferentie gehouden in een uitverkocht Diligentia in Den Haag. Hij zet zijn creativiteit in voor de campagne van de SP en heeft een eigen afdracht-regeling. Wij mogen zijn honorarium vandaag overmaken aan de stichting Solidariteit en aan eerstelijns-hulpverlening aan verslaafden, daklozen en zwervers. Hier is hij: Sjaak Bral!

Intermezzo: Sjaak Bral

Beantwoording tweede termijn verkiezingsprogramma

Mariska ten Heuw: Na dit geweldige intermezzo, met de goede tip van ABCDE, is de programmacommissie aan zet voor de beantwoording in tweede termijn van de bijdrage van de leden van het congres. Ik ga ervan uit dat ze dezelfde volgorde aanhouden en dat Dennis aftrapt.

Dennis de Jong: Drie onderwerpen heb ik. Allereerst de Roemenen en Bulgaren. Uit de grond van mijn hart zeg ik hier: het laatste wat wij als SP zouden willen is die mensen zelf wegzetten. Daar zijn andere partijen voor en daar hebben we helemaal niks mee. Dat moet duidelijk zijn. En dan de formulering van die zaken. Het gaat eigenlijk om twee, drie amendementen. In amendement 90 gaat het om de vraag op welke gronden je dat vrij verkeer tijdelijk kan opschorten. En dan hebben we het over arbeidsmarktsituatie, uitbuiting en leefbaarheid. Ik heb al eerder gezegd: ik kan me voorstellen dat het woord 'leefbaarheid' – met name in Rotterdam, maar misschien ook in algemene zin – problemen oplevert. Wij zijn bereid om de strekking van dat amendement over te nemen en te zeggen: we gaan eens goed nadenken over een ander woord voor leefbaarheid. En jullie kunnen er van op aan dat we dat doen op een manier die dus niet de mensen wegzet, maar het probleem benoemt. En dat is wat we aan Rotterdam ook willen toezeggen.

Dan amendement 164 over de kolossale blunder van het toelaten van Roemenen en Bulgaren. Daar hebben we het niet over de mensen, daar hebben we het over het beleid. Ik heb net al uitgelegd dat we daar, ook in de Tweede Kamer, altijd afstand van genomen hebben, want het is in niemands belang dat je met die mensen heen en weer sleept. En als je weet dat het minimumloon in Bulgarije op dit moment zo'n 150 euro is en bij ons 1.500, dan zie je hoe groot de verschillen zijn. Het is gewoon een kolossale blunder en daar moeten we niet omheen draaien. Dus dat nemen we niet over.

Dan kom ik bij Leeuwarden, amendement 106. Dat gaat over het jaarverslag van bedrijven en het feit daarin maatschappelijk verantwoord ondernemen wordt opgenomen. De vraag is hoe de bedrijven daarmee omgaan. Dan gaat het om dingen als kinderarbeid in derde-wereldlanden, mensenrechten-kwesties en corruptie. Ten eerste heeft dit vooral betrekking op grotere bedrijven, want de kleinere zijn internationaal niet zo actief. Ten tweede verwijzen we ook naar het jaarverslag. En een eenmanszaak heeft echt geen jaarverslag. Om eruit te komen zou ik willen vragen aan Leeuwarden of zij hun amendement kunnen intrekken als wij de woorden 'met meer dan 250 medewerkers' uit de tekst laten. Dan geldt het breder dan de huidige tekst en hebben we volgens mij wat we echt nodig hebben: niet de eenmanszaken, maar eigenlijk alle bedrijven die er toe doen.

En dan mijn laatste punt, privacy. Ik heb uiteraard nog een keer heel goed gekeken naar die amendementen 176 en 177. Biometrische gegevens in ons paspoort moeten we echt niet in Europa aan de orde gaan stellen, ook niet eens in de vorm van samenwerking. Dat is echt dermate gevoelig dat we dat zelf moeten blijven regelen. Wij ontraden dan ook nog steeds om daarover hier iets op te nemen. We willen geen Europese voorschriften over biometrie. Ook bij 177 hebben we weer goed naar de tekst gekeken. De tekst van Rotterdam begint met de opmerking dat we sancties moeten treffen tegen de VS. Dat staat erin. We willen het SWIFT-akkoord, over uitwisseling van gegevens, opzeggen. We willen geen handelsakkoord. Daar hebben we volgens mij in het programma aan voldaan. Vervolgens staat er een aantal dingen in die soms heel ver gaan. Als de politie helemaal geen gegevens meer mag uitwisselen met andere landen, dan

hebben de boeven, de internationale criminelen, het gemakkelijk. Zo ver willen wij niet gaan. Het amendement is dus wat ons betreft niet goed genoeg geformuleerd om te kunnen overnemen. Het enige dat ik kan toezeggen is dat privacy voor ons natuurlijk een heel belangrijk onderwerp is. En dat was ook zo de afgelopen jaren in het Europees Parlement. Bij alle stemmingen en bij alle discussies in het Europees Parlement heb ik ook benadrukt dat we niet zomaar gegevens moeten verzamelen en uitwisselen. Dus we zijn het wel met elkaar eens, maar we ontraden het amendement. Dank u wel.

Arnold Merkies: Ik heb nog een tweetal amendementen te bespreken. Eentje is van Daan Brandenbargh van Groningen. Dat gaat dus weer over die minimumtarieven in de vennootschapsbelasting. Ik zou zeggen: kijk naar de realiteit. Kijk naar hoeveel dat inderdaad afneemt. In Nederland hebben we het al over een halvering en dat geldt eigenlijk ook voor al die andere landen. Als we dit niet doen, dan lachen multinationals in hun vuistje en dan zal die race to the bottom steeds verder gaan. Het gaat om een minimumtarief. Bovendien gaat het nadrukkelijk niet om iets waarbij wij de bevoegdheid aan de Europese Commissie geven. Het gaat om unanieme afspraken tussen lidstaten over een minimumtarief. Dus ook hier is het advies voor 81: ontraden.

Dan amendement 84. Maikel Bolvourt, uit Amstelveen, noemde nog het punt van de stresstesten voor de banken. Hij zegt eigenlijk: naast die stresstesten voor banken zouden we ook stresstesten voor andere zaken willen, zoals verzekeringsmaatschappijen en pensioenfondsen. Dan zou ik toch willen benadrukken dat we die banken doorlichten omdat we als maatschappij niet willen dat die banken gered hoeven te worden als ze failliet gaan. Als het gaat om verzekeringsmaatschappijen en pensioenfondsen, om de gezondheid daarvan te waarborgen, dan hebben we daar prima toezicht voor op nationaal niveau. En uiteraard moeten we dat op nationaal niveau gaan verbeteren. Dank u wel.

Harry van Bommel: Ik heb nog een paar punten te delen met het congres. Afdeling Nijmegen komt nog even terug op de discussie rond de emissiehandel. We verschillen daar van opvatting. Wij zitten in het midden. Nijmegen zegt: volledig afschaffen. We vinden emissiehandel bepaald niet zaligmakend. We hebben er veel kritiek op, maar we willen het op dit moment niet volledig afschaffen.

Met betrekking tot de GMO's, genetisch gemodificeerde producten, komt Rotterdam nog met het amendement 12. Rotterdam verwijst daarbij ook naar de positie van multinationals. Dat doen wij ook in het programma. Onze tekst vinden we toch echt sterker, omdat we daarmee het hele hoofdstuk genetisch gemodificeerde producten niet tot in lengte van dagen taboe verklaren. We verwijzen in de tekst zelf ook naar de positie van de multinationals. We vinden dus onze eigen tekst beter en we zouden dat amendement dan ook willen ontraden.

Met betrekking tot de regionale luchthavens komt afdeling Eindhoven nog met amendement 186. Afdeling Eindhoven stelt: Europa kan meer doen. Er is een hogere Europese ambitie nodig. In het programma staan voorstellen om te komen tot verduurzaming van de luchtvaart. Als die voorstellen worden uitgevoerd, dan leidt dat bijvoorbeeld al tot een afname van luchtvaart aangeboden door prijsvechters. Dit voorstel van Eindhoven gaat ook meer over zaken die de regionale ruimtelijke ordening aangaan en dat zijn zaken die we nationaal kunnen regelen. Dus dat amendement vinden we niet aan te bevelen.

Ten slotte Amstelveen, amendement 130, samengevat onder het motto 'tomaat redt banaan'. Dat gaat over de banaan die bedreigd wordt door een schimmelziekte. We vinden het een aandoenlijk amendement, creatief en humoristisch. Toch zouden we het willen ontraden, omdat er nog wel meer planten- en diersoorten zijn die bedreigd worden en die ook wel rijmen op banaan, de baviaan bijvoorbeeld. Maar om dat allemaal op te nemen in het verkiezingsprogramma voor Europa, dat lijkt ons niet wijs. Dank u wel.

Arjan Vliegthart: Partijgenoten, ook ik heb nog een aantal punten door te nemen met jullie. Allereerst het appèl van Bob van Vliet, amendement 21: ga uit van je eigen kracht en zeg niet wat anderen vinden. Bob, laten we afspreken dat de programmacommissie de tekst nog eens goed doorkijkt en dat we daarin formuleren wat wij vinden. Daar gaat ons verkiezingsprogramma over. En als wij daarbij de indruk zouden wekken dat wij alleen maar iets vinden omdat anderen dat vinden, dan zullen we dat in die tekst wegnemen. Dus, voorzitter, de programmacommissie stelt voor om amendement 21 in de strekking over te nemen.

Dan kom ik bij de amendementen van Dordrecht over het verscheuren van verdragen. Dat zijn amendementen 30, 31 en 35. De programmacommissie ontraadt die amendementen. Als u ze aanneemt, dan moeten we een nieuw programma schrijven. Zo helder is dat. Want dan zegt u eigenlijk: programmacommissie, u heeft uw werk niet goed gedaan, we moeten eigenlijk een heel ander Europees programma krijgen. En dat is niet de teneur die de programmacommissie vandaag heeft beluisterd. Ontraden dus.

Voorzitter, dan ga ik naar Daan uit Groningen. Hij zegt: het word mij nog steeds niet duidelijk wat de SP van Europa vindt. Daan, lees het verkiezingsprogramma nou eens een keer goed door. Dan wordt je duidelijk wat wij de komende vijf jaar willen doen. Wij zijn voor een Europa waar banken en big business en bureaucraten niet bazen over onze

democratie. Dat is het uitgangspunt van onze strijd, daar maken wij ons hard voor en dat is waar ons programma zich van A tot Z sterk voor maakt. Dus zeg niet dat er geen lijn zou zitten in het programma. Die lijn is er, die lijn is voor iedereen helder. En het gaat er nu om om steun voor die lijn te krijgen, om op 22 mei meer dan drie zetels te halen. Maar Daan heeft wel een punt als hij zegt dat Europa zich koest moet houden en zich terughoudend moet opstellen op terreinen waar ze niet over gaat. En dat brengt me bij amendement 157.

De programmacommissie heeft in haar eerste termijn over kernenergie gezegd dat we de uitspraak van het congres, zoals opgenomen in het verkiezingsprogramma van 2012, ook als leidend nemen voor onze inzet in Europa. Ike uit Rotterdam stelt nu voor om te pleiten voor een Europees verbod, omdat er een aantal grensoverschrijdende dimensies aan kernenergie zitten. Maar dat doet geen recht aan het idee dat het onze voorkeur geniet dat nationale lidstaten zelf met elkaar bilateraal afspraken maken. We nemen weliswaar de strekking over, en daarmee doen we recht – zeg ik ook tegen Petroeska – aan wat we in het vorige congres gezegd hebben. Maar we willen ook recht doen aan wat ons partijprogramma hier ademt, namelijk dat Europa niet moet gaan over zaken waar ze niet over gaat. Daarom zegt de programmacommissie heel helder: we nemen de strekking over, maar de letterlijke formulering zouden wij niet voor onze rekening willen nemen. En we hopen dat het congres ons daarin volgt.

Voorzitter, dan heb ik het over amendement 203. Ineke Palm sprak over de Palestijnse gebieden. En Ineke, met alle respect, je moet niet doen alsof onze partij geen stelling neemt over de bezetting van Palestina, want dat doen we wel. We hebben ons uitgesproken tegen de muur. We spreken ons uit voor etikettering en dus geen belastingvoordeel. We willen organisaties die actief zijn in de nederzettingen de ANBI-status ontnemen. Het gaat er nu om dat we ons sterk maken voor iets waar de Palestijnen zelf om vragen. Dat is wat in ons programma staat. En daarom zegt deze programmacommissie: ons voorstel is beter dan het amendement van Rotterdam, dat wij dus ook ontraden.

Voorzitter, dan blijven er nog twee kleine punten over. Ten eerste amendement 17, over onderwijs. Volgens mij hoort dat niet in hoofdstuk 1. Waar we het hebben benoemd, daar benoemen we alle punten die in het amendement worden opgenomen. Dus wat dat betreft lijkt ons dit amendement overbodig en ontraden we het. Ten slotte iets over de geschiedenis van de Europese Unie. Jullie zullen het niet leuk vinden als ik daar drie kwartier college over geef. Dat is mijn normale functie en dat wil ik nu niet doen. Maar de Europese Unie is na de Tweede Wereldoorlog opgericht om de strijd tussen Frankrijk en Duitsland te voorkomen. Drie oorlogen binnen een eeuw. Dit jaar herdenken we dat 100 jaar geleden de Eerste Wereldoorlog uitbrak. Dat project, dat begon om vrede te stichten tussen landen, is gekaapt door neoliberalen die de democratie willen offeren op het offerblok van de vrije markt en die de baas willen spelen over onze nationale democratie. Daar verzetten wij ons tegen. En dat ademt ons programma. We hopen dat dat ook breed ingang kan vinden bij jullie vandaag. Ik dank jullie wel.

Eric Smaling: Dames en heren, deftig heet het dan: hiermee komt een einde aan de beraadslagingen in tweede termijn van de congrescommissie. Hartelijk dank aan iedereen voor de geleverde inbreng. We moeten nu even een korte pauze inlassen voordat we kunnen gaan stemmen over zowel de kandidaten als het verkiezingsprogramma. Want degenen die hier gesproken hebben en die wijzigingsvoorstellen hebben ingediend, moeten even overleggen of zij hun voorstellen willen intrekken, eventueel willen samenvoegen of dat ze toch de zaak in stemming willen brengen. Dat kan bij Lian. Om dat even te coördineren hebben we en pauzetje nodig. Daarna gaan we dat allemaal doen. Dan komen daar allemaal nog knallers achteraan. Dan komen nog de Remine-momentjes, waar iedereen altijd erg naar uitziet. Maar nu kunt u tot stipt 15.20 uur de benen strekken.

Stemming verkiezingsprogramma

Mariska ten Heuw: We gaan nu over tot de stemming over de voorstellen die door de afdelingen zijn aangedragen. In de map die u allemaal hebt ontvangen zaten 207 wijzigingsvoorstellen. Ik vraag u allen om uw map erbij te pakken. En het is ook handig als u een pen of een potlood bij de hand hebt, zodat u zo meteen mee kunt schrijven als ik de nummers ga opnoemen van de wijzigingsvoorstellen die niet meer in stemming komen. Dat zijn voorstellen die ofwel zijn overgenomen door de programmacommissie, ofwel waarvan de strekking is overgenomen, ofwel waarbij de afdeling het wijzigingsvoorstel heeft ingetrokken. Dus straks bij de stemming komen alleen nog maar de nummers in stemming waar u geen kruis door hebt gezet. Ik kan u meedelen dat van de 207 wijzigingsvoorstellen die zijn ingediend er 96 niet meer in stemming gaan komen en die 96 ga ik nu met u doornemen. Dat zijn nummers 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 16, 21, 25, 26, 27, 28, 29, 33, 36, 39, 42, 44, 45, 46, 48, 51, 54, 57, 58, 59, 62, 63, 64, 66, 67, 72, 74, 81, 82, 83, 85, 87, 95, 96, 99, 100, 101 en 103. 106 komt ook niet in stemming, omdat daar de strekking van is overgenomen. Dat is akkoord bevonden door de afdeling Leeuwarden. Voorstel 106 is dus niet ingetrokken, maar de afdeling Leeuwarden is akkoord met hoe de programmacommissie een en ander heeft vertaald. Verder komen ook niet meer in stemming de nummers 108, 109, 111, 112, 113, 115, 117, 118, 119, 120, 123, 126, 127, 131, 132, 133, 136, 138, 140, 141, 142, 143, 145, 146, 147, 150, 153, 156, 158, 160, 161, 162, 168, 170, 174, 175, 178, 180, 182, 183, 185, 187, 189, 191, 192, 193, 194, 195, 199, 205 en ten slotte 206. Dus 205 en 206 zijn de laatste voorstellen die u kunt doorstrepen. En dat betekent dat er 111 voorstellen resteren waarover we nu gaan stemmen.

Eric Smaling: Ja, dames en heren...

Mariska ten Heuw: Nummer 19 mag u alsnog nog doorstrepen, sorry ik bedoel: nummer 90 mag u alsnog doorstrepen. Dus niet 19 maar 90. Dat is een taalverschil – dat snapt u wel – tussen Twente en Rotterdam.

Eric Smaling: Oké, dat was het derde mini-termijntje van Ineke. We gaan nu echt stemmen. Remine en Tim staan al klaar, zoals zij dat al vele jaren doen. Ze zijn ook heel ervaren en hebben een scherp oog voor het aantal vingers. Ik hoop dat er genoeg licht is om vingers te tellen. Of gaan we daar nog wat aan doen? We stemmen zo meteen over de ingediende wijzigingsvoorstellen. Dat zijn er dus 110. En daarna stemmen we over het gehele verkiezingsprogramma. Heeft iedereen zijn stemkaart bij de hand? Ik ga nu bij elk wijzigingsvoorstel vragen of u daar voor bent en daarna of u daar tegen bent. En het levende stembureau daar bepaalt wat de uitkomst van die stemming is. Als er een aparte stemming nodig is, omdat er ongeveer evenveel kaarten de lucht ingaan, dan zullen we dat doen. Ik noem alleen het nummer van het wijzigingsvoorstel, dus niet waar het over gaat en ook niet het advies dat de congrescommissie heeft gegeven. Die informatie staat ook in uw bundel. Goed, dan gaan wij nu beginnen.

Aangenomen: wijzigingsvoorstel nummer 157.

Verworpen zijn wijzigingsvoorstellen:

1, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24 3031, 32, 34, 35, 37, 38, 40, 41, 43, 47, 49, 50, 52, 53, 55, 56,60, 61, 65, 68, 69, 70, 71, 73, 75, 76, 77

78

Remine Albers: Die wil ik tellen. Dan moeten dus eerst de mensen die voor zijn hun hand op steken. Dan gaan de tellers aan de slag. Vasthouden hé?

Eric Smaling: Excuus, het tellen kan gestaakt worden, want hij is overgenomen. Ja, dat heb je met nieuwe voorzitters, hé? Dit was ook een beetje om de monotonie te doorbreken.

79, 80, 84, 86, 88, 89, 91, 92, 93, 94, 97, 98, 102, 104, 105, 107, 110, 114, 116, 121, 122, 124, 125, 128, 129, 130, 134, 135, 137, 139, 144, 148, 149, 151, 152, 154, 155

Mariska ten Heuw: Remine, misschien nog even om elke verwarring te voorkomen. De afdeling Rotterdam heeft uitdrukkelijk aangegeven het niet eens te zijn met de programmacommissie. Die heeft aangegeven alleen de strekking te willen overnemen en de afdeling Rotterdam heeft het volledige wijzigingsvoorstel in stemming willen brengen. Hij is dus ook niet genoemd net bij de ingetrokken voorstellen. Vandaar dat wij het voorstel in stemming hebben gebracht zoals dit ook door de afdeling Rotterdam was ingediend. Het voorstel is dus aangenomen.

159, 163, 164, 165, 166, 167, 169, 171, 172, 173, 176, 177, 179, 181, 184, 186, 188, 190, 196, 197, 198, 200, 201, 202, 203, 204, 207.

Mariska ten Heuw: Dames en heren, wij hebben nu alle wijzigingsvoorstellen in stemming gehad. Er zijn dus ook al voorstellen overgenomen. De aangenomen wijzigingsvoorstellen – volgens mij was het er één, plus de voorstellen die reeds waren overgenomen – worden allemaal verwerkt in het programma. En daarover gaan we nu in z'n geheel stemmen. Dus u stemt over het gehele programma, inclusief alle wijzigingen die u zojuist met de stemming daarin hebt aangebracht. Wie is er voor dit verkiezingsprogramma? Wie is daar tegen?

Remine Albers: Dan is het programma aangenomen.

Mariska ten Heuw: Ik feliciteer ons met de genomen besluiten en we hebben een programma waarmee we de verkiezingen van 22 mei met vertrouwen tegemoet kunnen gaan.

Intermezzo: ROOD

Ongepland intermezzo: schaatsen

Uitslag stemming kandidatenlijst

Mariska ten Heuw: Wij dachten dat u dit wel even wilde zien. Het was live trouwens. We hebben het precies zo getimed, zodat u dit hebt kunnen meemaken. Goed van ons, hé?

Eric Smaling: Via ROOD en goud gaan wij naar de stemming voor de kandidatenlijst, want daar moeten we ook de uitslag van krijgen. Ik vraag de voorzitter van het stembureau om ons de uitslag van de stemming mee te delen. Ik vraag ook de top 10 van de kandidaten hier op het podium te komen, nadat Remine het finale oordeel heeft geveld.

Remine Albers: Dank je wel, voorzitter. Wel, het was noodzakelijk om 332 stemmen te halen, dan sta je op de lijst. En ik kan je vertellen dat de nummers 25 tot en met 11 allemaal ruim over die 332 stemmen gegaan zijn. Gabriella Morica staat op 10 en ze blijft ook op 10 staan, zoals voorgedragen, 613 stemmen. Gabriella, je mag naar voren komen. Alexander van Steenderen, nummer 9, 607 stemmen. Alexander je mag naar voren komen. Op 8, Reinout Hijdra, 607 stemmen, ruim voldoende. Kom maar naar voren. Nummer 7, Fenna Veenstra, 622 stemmen, ook ruim voldoende. Komt u maar. Op 6, Frank Kohler, 607 stemmen, ook genoeg. Op 5, Niels Jongerius, 612 stemmen, voldoende. Op 4, Erik Weselius, 615 stemmen. Nummer 3, Anne-Marie Mineur, 611 stemmen. Op 2, Eric Smaling, 625 stemmen. Je staat erop Eric! En onze lijsttrekker, Dennis de Jong, hij was al voorgedragen, maar krijgt van het congres 633 stemmen!

Mariska ten Heuw: Hier is de man die zojuist met grote instemming is gekozen tot de lijsttrekker van deze Europese verkiezingen: Dennis de Jong!

Dennis de Jong: Jongens, wat een eer om opnieuw jullie lijsttrekker te mogen zijn! En wat een eer ook om hier vijf minuten te krijgen. Want je weet, bij het Europees Parlement mag je maar een halve minuut praten, dus dit is geweldig. Bedankt voor jullie vertrouwen. En ik moet er wel bij zeggen dat heel veel SP'ers in de afgelopen jaren mij ook wel gewaarschuwd hebben: 'Je laat je toch niet inpakken daar, in dat rare parlement?' Ik kan iedereen geruststellen. Juist als je midden in het Brusselse circus zit, zie je alle gekonkel en alle gemanipuleer. En ik ben meer dan ooit strijdbaar om dat zootje aan te pakken.

Dat het toch vijf heel inspirerende jaren geweest zijn, komt zeker door het geweldige team van medewerkers van de Eurofractie, maar ook door de vele ontmoetingen. Zo was er de demonstratie van de postbodes in Brussel, mensen die trots waren op hun beroep, maar Brussel moest en zou de postsector liberaliseren. Nu zijn veel postbodes ontslagen en vervangen door zogeheten postbezorgers. Ondertussen blijft de Europese Commissie geloven in de heilige vrije markt, ook bij de postbezorging. De Europese verkiezingen gaan over die postbodes en als SP'ers blijven we solidair met hen. We zeggen 'Nee!' tegen het marktfetisjisme van Brussel!

En dan de vrachtwagenchauffeurs: twee keer zijn ze massaal naar Brussel gekomen, met hun wagens. En twee weken geleden waren Paul Ulebelt en ik in Amersfoort bij een paar honderd chauffeurs die ook weer in actie kwamen. Ook zij zijn het slachtoffer van liberalisering. Zelfs de binnenlandse ritjes wil Eurocommissaris Kallas eigenlijk het liefst vrijgeven. Hij wil ruim baan voor de uitgebuite Oost-Europese chauffeurs, die slapen in containers of in hun wagen, die geen vergoeding krijgen om in een wegrestaurant te eten, maar moeten koken op een butagasstelletje langs de weg. Nederlandse chauffeurs vertelden me dat ze zich voor alle wantoestanden schamen. Wij laten onze chauffeurs niet in de steek. De Europese verkiezingen gaan over de vrachtwagenchauffeurs. Ik heb ze opgeroepen om naar Brussel te trekken met hun wagens. De hele Europese wijk moet plat! Als Kallas niet wil horen, dan moet hij het maar voelen!

De lijst met ontmoetingen is nog veel langer. Bijvoorbeeld de gesprekken met het midden- en kleinbedrijf, met winkeliers die ondanks de crisis blijven knokken, met eenmanszaken waar de eigenaar zes dagen per week in de winkel staat en op zondag de administratie doet. Of de ontmoetingen met de kritische delen van de vakbeweging, met de consumentenorganisaties en met de bestrijders van corruptie en lobbyisme. Die ontmoetingen houden je scherp en voorkomen dat je wordt opgeslokt door het Brusselse systeem of wordt ingepalmd door de 25.000 lobbyisten van grote bedrijven. In onze strijd zijn we als SP uniek. De PvdA, het CDA en de VVD zijn opeens zogenaamd eurosceptisch. Ze hebben lijstjes van de Europese wetten, waar ze tegen zijn. Laat je echter niets wijsmaken: als het aankomt op de grote thema's, zoals de zeggenschap over onze nationale begroting, dan geven alle gevestigde partijen de macht aan Brussel. Rutte en Barroso zeiden onlangs: 'Brussel moet groot zijn in het grote en klein in het kleine.' Ze bedoelen: geef Brussel de macht over de nationale begroting, over onze begroting, en dan kunnen ze de teugels een beetje laten vieren bij de uitvoering. Als SP zijn we duidelijk: aan Europese bemoeienis met onze nationale begroting hebben we helemaal geen behoefte. Inmiddels zeggen economen het Emile na: Drie procent? Over their dead bodies!

Harry zei het al vanmorgen: in ons verkiezingsprogramma herstellen we de nationale democratie. De Tweede Kamer moet weer aan de knoppen zitten. Onze toekomstvisie voor Europa is er een van eerlijke samenwerking. Aan een superstaat hebben we geen behoefte. Dat betekent onder meer dat de 28 eurocommissarissen kunnen stoppen met het schrijven van wetsvoorstellen, want dat kunnen ministers en parlementariërs ook en beter. Die 28 kunnen vertrekken. Maak je geen zorgen over hun toekomst. De ervaring leert dat de meeste van hen altijd goed terecht komen bij het internationale bedrijfsleven, als dank voor geleverde diensten. Kennen jullie trouwens eurocommissaris Redin, uit Luxemburg? Die had een hele simpele oplossing om het misbruik van sociale zekerheid door migranten uit andere lidstaten tegen te gaan. 'Jullie moeten de sociale zekerheid gewoon wat versoberen,' zei ze. Nou, tegen haar zeg ik hier: u moest u schamen! Het is makkelijk praten als je zelf meer verdient dan de Duitse Bondskanselier. Maar uw opmerkingen tonen aan dat u geen greintje sociaal besef hebt. Het is hoog tijd dat u, met uw collega's, uw biezen pakt.

Als SP nemen we geen onverantwoorde risico's en gaan we niet zoals de PVV roeptoeteren over uittreden uit de Europese Unie. Onze voorstellen zijn radicaal en – anders dan die van de PVV – wel degelijk uitvoerbaar. Wij als SP zijn er voor mensen die genoeg hebben van de versteende Eurocratie. Maar we staan daarbij niet langs de zijlijn en ook in het

Europees Parlement drukken we waar mogelijk ons stempel op wetgeving. Onze ijkpunten zijn glashelder: menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. Oftewel: 100% sociaal!

De Europese verkiezingen op 22 mei lijken nog ver weg. En ja, eerst gaan we nog voluit voor de gemeenteraadsverkiezingen. Toch wil ik jullie nu al vast vragen om keihard campagne te blijven voeren, ook na 19 maart. Laat zien dat als je de huidige Europese Unie wilt vervangen door eerlijke samenwerking, je alleen bij de SP terecht kan. Laat zien dat de gevestigde partijen met hun zogenaamde eurosceptis de kiezer alleen maar op een dwaalspoor brengen. Ze zijn gewoon eurofiel. En laat zien dat de PVV'ers de afgelopen jaren alleen van de zijlijn hebben getoeterd, dat ze ondertussen wel lekker hebben meegegeten uit de ruif in Brussel, en dat hun zogenaamde oplossingen onverantwoord en asociaal zijn.

We hebben een prachtige kandidatenlijst met veel kennis en betrokkenheid. Maar die mensen moeten wel nog gekozen worden. En dat kan alleen maar als jullie ervoor gaan zorgen dat mensen gaan stemmen en gaan stemmen op de SP. Dat moet lukken. En dus gaan we bij de Europese verkiezingen niet voor brons, niet voor zilver, maar met jullie hulp wordt het dit keer niets minder dan goud, rood goud!

Afsluiting

Mariska ten Heuw: Beste mensen, we komen nu toe aan de start van onze campagne. Maar voordat we zover zijn, bedank ik namens de congrescommissie iedereen die heeft meegewerkt aan dit congres. Er waren tientallen vrijwilligers aan de slag om dit congres goed te laten verlopen en tot een succes te maken. Ik bedank alle technische mensen en de mensen van de locatie hier in Amersfoort. Ik bedank de leden van het stembureau. Maar ik bedank met name u, afgevaardigden, voor uw deelname en uw bijdrage. Ik hoop dat u het, net als wij, een goed en inspirerend congres vond. Voor de mensen die na afloop nog even willen blijven, is de foyer open voor een drankje. De kosten daarvan zijn wel voor uw eigen rekening, maar bij vertrek is er voor iedereen nog wat te eten en te drinken om mee naar huis te nemen voor de terugweg. Wij nemen afscheid van u. Maar niet voordat onze man in de Tweede Kamer ons nog heeft toegesproken. En daarna kunt u genieten van Bob Fosko en friends, met de première van ons campagnelied. Hier is hij, een groot applaus voor Emile Roemer!

Toespraak Emile Roemer: Beste partijgenoten, wat een warm onthaal – en wat een ongelooflijk mooie dag! De verkiezingen van 19 maart komen eraan. En de vooruitzichten zijn gunstig. We doen in 120 gemeenten mee aan de verkiezingen – dat zijn er meer dan ooit. Twee op de drie Nederlanders kunnen in maart op de SP stemmen. Dat is heel bijzonder. In tal van gemeenten kan lokaal voor het eerst op de SP worden gestemd. Misschien moet iedereen die uit een afdeling komt waar we voor het eerst meedoen, maar even gaan staan. Daar staan ze, partijgenoten. Geef ze een warm applaus! En dit gaan er de volgende keer nóg meer worden, want we zijn ook nog eens in tientallen gemeenten bezig nieuwe afdelingen op te richten, of we hebben daar inmiddels recent een actieve afdeling. Zij werken er nu hard aan om de basis uit te bouwen. Ook al die SP'ers ben ik erg dankbaar.

Partijgenoten, wij mogen trots zijn op onze partij. Volgens een groot onderzoek staan SP-raadsleden het dichtste bij hun kiezers. Vertel eens wat nieuws... Natuurlijk is dat voor jullie geen verrassing, maar het is wel een mooi compliment. Onze raadsleden weten hoe het zit, waar het aan schort, hoe we samen met de mensen problemen kunnen aanpakken en dingen kunnen verbeteren. Volgens 31 procent van alle Nederlanders is de SP dé partij die het beste in staat is om de lokale belangen te dienen. Dat resultaat danken we aan jullie inzet. Onder de mensen en met de mensen. Dat is de afgelopen veertig jaar ons handelsmerk geweest. En dat zal ook altijd zo blijven. Mensen zien die betrokkenheid, vooral op lokaal niveau. Dat is een mooi resultaat en een pluim voor jullie allemaal. Klasse!

De menselijke maat. Politiek dicht bij de mensen. Zo kennen de mensen ons. Ik merk dat ook vandaag, als we praten over de toekomst van Europa. In tegenstelling tot andere partijen zijn wij het referendum over de Europese Grondwet nog níet vergeten. De SP ziet en hoort dagelijks dat mensen zich niet herkennen in de Europese politiek en zich afkeren van de Brusselse dictaten. Dan moet je niet doordenderen, maar een pas op de plaats maken. De menselijke maat geldt namelijk ook voor de Europese Unie, een project dat sinds de jaren tachtig is gekaapt. Door politici die alles op alles zetten om van al die verschillende landen één Superstaat te maken. Of de bevolking dat nu wil of niet. Wat begon als een mooi project, om vrede en samenwerking te bevorderen, is vastgelopen in ondemocratische drammerij van eurocraten en eurofielen. Een Europa van de multinationals, in plaats van de burgers. Een Europa van de markt, in plaats van de democratie. Daar zeggen wij dus nee tegen!

Ik hoor nu meer partijen zeggen dat ze hun twijfels hebben over Europa. Maar dat zijn wel dezelfde partijen die volop aan de Superstaat hebben meegewerkt – en dat na de verkiezingen opnieuw zullen doen. Als enige partij heeft de SP consequent tegen alle verdragen gestemd, die ingingen tegen een democratisch Europa. Tegen alle verdragen, die hebben geleid tot een Europese Superstaat. Waarin het belang van de mensen het aflegt tegen het belang van de grote bedrijven. Waarin democratie wordt opgeofferd aan de financiële markten. En waarin de vrijheid van het grote geld de vrijheid van gewone mensen bedreigt.

Beste mensen, de eerste decennia na de Tweede Wereldoorlog nam het verschil tussen rijk en arm wat af. Maar sinds de jaren '80 werden door de invoering van het neoliberale beleid alle financiële transacties soepeler, werden alle belastingen voor de rijken en de multinationals verlaagd en groeide tot de dag van vandaag de ongelijkheid enorm. Zelfs ná de crisis van 2008 werd dat alleen maar erger, groeide het vermogen van de allerrijksten, zag je overal de bonus-sen weer toenemen en zijn het de meest kwetsbaren die de rekening gepresenteerd krijgen. Ook daarom zeggen wij vandaag 'Nee' tegen deze Superstaat Europa!

Ik ben ongelooflijk blij met het verkiezingsprogramma dat wij vandaag met z'n allen hebben vastgesteld. Ik wens Dennis de Jong, Eric Smaling, Anne-Marie Mineur, Eric Wesselius en de rest van onze fantastische lijst ontzettend veel succes. En ik zeg ze, namens jullie allemaal, al onze steun toe om op 22 mei Nederland te mobiliseren tegen een Europese Superstaat.

Partijgenoten, ik weet dat jullie de Haagse politiek op de voet volgen. Dan hebben jullie ook gezien hoe het Binnenhof een politieke slangenkuil is geworden. De bevolking voorliegen, de Tweede Kamer verkeerd informeren, van kletspraatjes staatsgeheim maken – alles lijkt geoorloofd. Ik ben de laatste weken knap misselijk geworden van alle spelletjes die in Den Haag worden gespeeld. En ik ben die spelletjes meer dan zat. Ik ben blij dat Nederland op 19 maart een rode kaart kan uitdelen – en kan afrekenen met deze cynische politiek. Want er zijn veel belangrijkere dingen aan de hand. Terwijl politici zich bezighouden met gekonkel, worden de sociale werkplaatsen onder de sloophamer gelegd. De afgelopen dagen sprak de Tweede Kamer over de bezuinigingsplannen van staatssecretaris Klijnsma om één miljard te bezuinigen op jonggehandicapten en 650 miljoen op de sociale werkplaatsen. De wet die door het kabinet een 'participatiewet' wordt genoemd – je moet maar durven! – gaat vele duizenden mensen uitsluiten en aan de kant zetten.

Nog geen twee jaar geleden stond ik zij-aan-zij met Jetta Klijnsma en Diederik Samsom actie te voeren tegen de plannen van het vorige kabinet. Toen riep hij op het Malieveld dat die bezuiniging zou worden teruggedraaid. Ons Kamerlid Sadet Karabulut maakte deze week dan ook gehakt van de plannen om de sociale werkplaatsen te sluiten. 70.000 werkplekken worden daar de komende jaren geschrapt. Het kabinet gaat de Wajong-uitkeringen verlagen en werkzoekende mensen in de bijstand strafwerk geven. Gaat dat zorgen voor meer participatie? Nee, natuurlijk niet. Maar het gaat wel zorgen voor nog meer armoede, nog meer tweedeling. We hebben de ware PvdA deze week opnieuw leren kennen. De hardvochtigheid waarmee PvdA en VVD deze plannen doorduwen, laten zien waar het werkelijk om gaat. Niet om de mensen, maar om de centen. Niet vóór mensen, maar over de rug van mensen. Hun baan staat op de tocht. Hun inkomen gaat fors omlaag. Meedoen – participeren, om dat vreselijke woord maar te gebruiken – juist dat staat op het spel. Maar laten wij vandaag met elkaar afspreken: wij zullen deze mensen nooit in de steek laten. Nu niet, morgen niet, nooit niet! Dankjewel Sadet, voor jouw harde werk deze week. Je hebt alles op alles gezet om deze plannen van tafel te krijgen. We zijn trots op je!

Beste mensen, er komt nog veel meer op de gemeenten af. Neem alleen al de afbraak van de thuiszorg. Tienduizenden mensen in de zorg worden ontslagen. Mensen raken het recht op goede zorg kwijt. Ouderen moeten verplicht verhuizen, verzorgingshuizen sluiten hun deuren. De dagbesteding houdt haar hart vast. En nog meer mantelzorgers raken overbelast. En dat terwijl het eigen vermogen van zorgaanbieders is gestegen naar negen miljard, de verzekeraars in 2012 anderhalf miljard winst hebben gemaakt en een half miljard hebben besteed aan die belachelijke reclames, en nog steeds meer dan 50 topbestuurders in de zorg méér verdienen dan de minister-president. En dan heb ik het nog niet eens gehad over de macht van de farmaceutische industrie en de marktwerking die de zorg vele malen duurder maakt. Daarom zeg ik tegen Mark Rutte, Diederik Samsom en Alexander Pechtold: stop die asociale bezuinigingen op de zorg en haal het geld waar het zit.

Maar het gaat nog verder. U kent de uitdrukking wel: wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Maar diezelfde jeugd wordt door VVD, D66 en PvdA mogelijk wel opgezaald met een forse schuldenlast door de studiefinanciering af te schaffen. Hoe haal je het in je hoofd? We moeten onze jeugd juist stimuleren om te studeren en dus geen drempel opwerpen. We moeten onze jeugd niet in de schulden steken, maar een vak leren.

Beste mensen, het vertrouwen in de politiek is de laatste jaren achteruit gehold. Niet voor niks voorspellen ze de laagste opkomst ooit. Dat is niet gek wanneer je weet dat veel kiezers zich in de steek gelaten voelen. Vele mooie praatjes ten spijt. Het eerlijke verhaal is méér werkloosheid en mínder banen. Het eerlijke verhaal is minder thuiszorg en lege verzorgingshuizen. Het eerlijke verhaal is tóch die JSF. Het eerlijke verhaal is een groei van de tweedeling. Een tweedeling tussen rijk en arm, tussen allochtoon en autochtoon, tussen ziek en gezond, en tussen oud en jong. En dat betekent dat er voor links Nederland nog maar één alternatief over is om dit te bestrijden. En dat zijn wij: dat is de SP!

Politici en journalisten verwijten me regelmatig dat ik niet mee doe met akkoordjes-sluiten. Laat ik daar duidelijk over zijn. Ik sluit graag akkoorden met wie maar wil als die akkoorden tot een verbetering leiden, bijvoorbeeld voor de zorg. Of als die akkoorden de armoede onder kinderen ook echt bestrijden. Of akkoorden die mensen een fatsoenlijke baan en een eerlijk loon garanderen. Maar ik zal geen akkoord sluiten dat mensen aan hun lot overlaat, dat de zorg voor

velen onbetaalbaar maakt, dat de tweedeling in de samenleving bevordert, wat voor mooie woordjes en volzinnen ze daar ook op plakken. Kortom, ik help rechts beleid niet aan een meerderheid.

Partijgenoten, wij moeten nu opstaan. De rug rechten, de mouwen opstropen en opkomen voor al die mensen die zich in de steek gelaten voelen. Op 19 maart vragen wij de steun van Nederland voor ons 100 procent sociale alternatief. Geen mega-bezuinigingen, maar zorg in de buurt. Geen extreme huurverhogingen, maar juist meer betaalbare woningen. Geen strafwerk voor werkzoekenden, maar eerlijk werk voor een eerlijk loon. Daar gaan deze verkiezingen over. Wij laten de voorzieningen in onze gemeente niet door deze regering afbreken, wij zetten alles op alles om samen een sociale gemeente op te bouwen. Dat wij dat kunnen, bewijzen onze afdelingen. Net zoals onze SP-bestuurders in al die plaatsen. Van Groningen tot Heerlen en van Bernheze tot Hengelo, maar zeker ook in de provincies Zuid-Holland en Brabant. SP-bestuurders maken het verschil. Toch één voorbeeldje. Dankzij de SP is Heerlen tot twee keer toe uitgeroepen tot meest sociale gemeente van Nederland.

Beste partijgenoten, het blijkt maar weer eens: je kunt niet telkens het éne beloven en het ándere doen. Je kunt niet altijd klagen over problemen, die je zelf hebt veroorzaakt. Je kunt niet steeds je ziel verkopen en mensen hun vertrouwen vragen. Ik snap heel goed dat het niet altijd gemakkelijk is. Dat je soms compromissen moet sluiten die moeilijk zijn. Maar er zijn grenzen. En die grenzen zijn door dit kabinet, en zeker door de PvdA, zwaar overschreden. Links kan niet zonder hart. En links kan niet zonder ruggengraat. Dan is het geen links meer. Op 19 maart kunnen alleen wij afrekenen met rechts en liberaal. En tegen al die mensen die teleurgesteld zijn in deze regering en die bang zijn voor dit beleid, zeg ik: maak van uw stemkaart, een rode kaart! Alleen een keuze voor de SP is 100% sociaal! Ons wacht een mooie taak. Ik wens jullie de komende weken, op straat en in de raad, heel veel succes! SP: 100% SOCIAAL!

Optreden Bob Fosko

SP.